

naša luč

1990
november
9

Slovenija, moja dežela — koliko te poznam?

MESARSKA IN KLAVSKA DOMAČA OBRT

Ni večjega civilnega praznika na slovenskem podeželju, kot so kolone. V Prekmurju izdelujejo iz zaklana prašiča bele klobase, kašnice, v Zasavju jetrnice, na območju Savinje polnjene želodce, na Notranjem medvedove salame, na Primorskem sladke klobase in pršut. Domači mesarji hodijo v času kolin od hiše do hiše in koljeje prašiče ter pomagajo pri pripravi nadeva za klobase, predelavi mesa in pripravi le-tega za sušenje.

SVEČARSTVO IN MEDIČARSTVO

Lectarjem in svečarjem pravijo na Dolenjskem „krajcarkšeft“, ker so imeli pri prodaji svečarskih izdelkov in lectarskih medenjakov opravka s krajcarji, starim avstrijskim drobižem. Še danes je najti takšne delavnice v Ljubljani, Kamniku, Metliki, Slovenj Gradcu, Ptuj in Ljutomeru. Na škofjeloškem območju izdelujejo podobnjake, to je male kruhke iz medenega peciva s figurami.

PLANINSTVO

Po slovenskih Alpah in hribih se prepleta okoli 7000 km planinskih poti. Ob njih stoji skoraj 170 pla-

ninskih koč. Slovensko planinsko transverzalo so označili leta 1953. Tedaj je bil objavljen tudi prvi vodnik po njej. Leta 1968 je nastala razširjena slovenska planinska pot, ki doseže tudi tiste dele Slovenije, ki jih transverzala ne povezuje. Skupno ime za transverzalo in za razširjeno pot je Slovenska planinska pot.

Slovenska planinska transverzala, ki teče od Maribora prek Triglava do Kopra, je najpomembnejša planinska pot v Sloveniji. Vodi prek najlepših slovenskih grebenov in vrhov. Pot je označena z rdeče-belimi markacijami in arabsko številko 1.

Pot od Drave do Jadranskega morja ima oznako E 6 in sodi med daljše transverzale. Pot zaključuje Evropsko pešpot Baltik-Wachau-Jadran. Speljali so jo slovenski gozdarji. Začenja se v Radljah ob Dravi. Ob 250 km dolgi poti je 36 kontrolnih točk. Pot se konča v Kastavu, le uro hoda od morja. Pot je mogoče prehoditi v 12 ali 14 dneh, saj se izogiba velikim višinskim razlikam.

JAMARSTVO

Jamarstvo je v Sloveniji zelo razvito, saj imamo na tisoče podzemskih jam. 12 jam je urejenih za turistične obiske, poleg tega pa lahko obiščemo jamarji še 23 jam.

KOLESARJENJE

Za daljše kolesarjenje so primerne zlasti vzhodni predeli Slovenije. Kolesa izposojajo v vseh večjih turističnih krajih v hotelih. Leta 1979 so začrtali Slovensko kolesarsko transverzalo. Dolga je 1000 km.

V Pomurju so speljali Kolesarsko pot treh src v treh različicah: zlata kolesarska pot je dolga 90 km, srebrna 35 km, bronasta pa 16 km.

ZMAJARSTVO

Slovenski zmajarji so povezani v Zmajarski zvezi Slovenije. Za letenje z zmaji so točno določena območja in hribi. Za letenje z zmajem je potrebno tehnično znanje in brezhibna tehnična oprema. Vsak zmajar si mora preskrbeti za to, da sme leteti, posebno izkaznico.

TENIS

Igrišča za tenis najdemo v vseh slovenskih mestih in večjih naseljih, še posebno pa v turističnih krajih.

VODNI ŠPORTI

Poleg možnosti za plavanje ponujajo slovenske vode tudi možnost za ribolov, čolnarjenje, jadranje na deski, podvodni ribolov in potapljanje. Za jadranje na deski je primeren Piranski zaliv in mnoga jezera.

Med najbolj priljubljenimi rekami za kajakaštvo so Soča, Sava, Savinja, Krka in Kolpa.

OSTALI ŠPORTI

V Sloveniji je zelo razvit tudi lov na jelene, košute, srnjake, srne, gamse, medvede, divje prašiče, zajce, volkove, kozice, jazbece, divje mačke, kune belice, divje peteline, ruševce, gozdne jerebe, fazane, poljske jerebice, divje race, golobe in grlice. Dovoljeno je pa loviti samo v loviščih lovskih družin.

Tudi jahanje je pri nas precej razvito. Na voljo so večinoma lipicanci. V Lipici je znamenita Slovenska kobilarna, ki je pred desetimi leti praznovala 400-letnico obstoja.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
TRENTA, dolina ob gornji Soči,
(Mirko Kambič) zadaj Razor.

Slovenija se vsak dan bolj osamosvaja

Ko je 2. julija slovenska skupščina sprejela Deklaracijo o neodvisnosti Slovenije, je s tem sebi in novi slovenski vladi začrtala nelahko pot do postavljenega cilja. Z neomahljivo voljo in vsakdanjim težaškim delom ubira zdaj nova oblast to pot. V zadnjem času je bilo opaziti te-le poteze:

- Konec septembra je slovenski parlament izglasoval ustavni zakon, ki zadeva obrambno področje. Zvezni obrambni sekretariat je po posredovanju bivšega poveljnika slovenske Teritorialne obrambe generala Hočevarja zasedel štab TO v Ljubljani. Vendar so stvari ostale, kakor jih je izglasovala slovenska skupščina in vojaški poseg iz Beograda se je izkazal za udarec po vodi. In seveda za grobo provokacijo.

- 4. oktobra se je Slovenija delno izvlekla iz jugoslovanske pravne ureditve, ko je slovenska skupščina malodane enoglasno sprejela in razglasila ustavni zakon, ki v Sloveniji delno ali v celoti razveljavlja sedemindvajset zveznih zakonov.

- Slovensko in hrvaško politično vodstvo je izdelalo osnutek vzorca konfederalne pogodbe kot pravno podlago za medsebojno sožitje jugoslovanskih narodov. Seveda ne gre pri tem še za nikakršno dokončno odločitev o bodoči ureditvi Jugoslavije, saj bodo posamezni narodi sami na ljudskih glasovanjih izrazili, kakšno ureditev si želijo. Srbsko vodstvo je že povedalo, da ni za konfederacijo.

- Pred kratkim se je v New Yorku vršilo pripravljajno srečanje zunanjih ministrov Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE). Udeležil se ga je poleg drugih jugoslovanski zunanji minister Lončar. Na srečanju pa je hotel sodelovati tudi slovenski zunanji minister Rupel. Kljub temu da se je trikrat obrnil na Lončarja, naj mu sodelovanje omogoči, mu ga ta ni. Ob vsem tem pa „sme“ Slovenija prispevati za potrebe jugoslovanskega zunanjega ministrstva četrtno denarja, kar znaša letno 247 milijonov dinarjev.

Opazovalci dogajanj v Jugoslaviji menijo, da sicer lahko pride do najbolj nepredvidljivih potez zveznega političnega vodstva, a Jugoslaviji kot federaciji je dokončno odklenalo! Slovenija si bo način svojega bivanja določala sama.

Izdajatelj in lastnik: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi. Založnik: Mohorjeva družba v Celovcu.

Odgovorni urednik: Jože Drolc, Parkgatan 14, 41138 Göteborg.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadavne dežele):
Avstrija 170 šil.
Anglija 8,50 fun.

Belgija	525 fran.
Francija	80 fran.
Italija	18.000 lir
Nizozemska ..	26 gld.
Nemčija	25 mark
Švica	23 franc.
Švedska	80 kron
Avstralija	14 dol.
Kanada	17 dol.
ZDA	13,50 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake poštne v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA.

● V ORMOŽU SLOVESNOST OB 800-LETNICI KRIŽEVNIKOV V SLOVENIJI

Pred obnovljeno cerkvijo v Ormožu se je 9. septembra vršila osrednja in hkrati sklepna prireditev ob 800-letnici prihoda redovnikov križevnikov v Slovenijo. Mašo je vodil mariborski škof Kramberger, z njim je somaševalo 40 duhovnikov. Slavje so oblikovali tudi združeni dekanijski pevski zbori, moški pevski zbor in pihalni orkester. Slavje je obsegalo recitale, govore, glasbo, zborovsko petje in mašo.

● POSVETITEV NOVE CERKVE V KOPRU

Na Markovcu, v novem naselju na južnem obrobju Kopra, je 9. septembra koprski škof Piriš posvetil novo cerkev sv. Marka, ki so jo začeli graditi lani v februarju. V tem koncu mesta je naseljenih 12.000 ljudi. Pri maši je sodeloval koprski stolni zbor in pa ogromna množica vernikov, ki je dobesedno prekrila teraso pod hribom Markovcem. Po maši se je praznovanje nadaljevalo pred cerkvijo, kjer so gospodinjje pripravile dobrot za pod zob, gospodarji točili domače vino, koprski pihalni orkester pa odigral izbran spored.

● 4300 MLADIH V STIČNI

K srečanju v Stični se je 15. septembra zbralo 4300 mladih z vseh koncev Slovenije. Z njimi so bili tudi nadškof Šuštar iz Ljubljane in škof Piriš iz Kopra ter 95 duhovnikov. Mlada slovenska Cerkev je tam zaživela v molitvi, pesmi, mašni daritvi, ob svetopisemski besedi in pričevanju. Prireditev je polepšal znani pevec slovenske zabavne glasbe Mežek.

● UKINITEV SLOVENSKEGA DUHOVNIŠKEGA DRUŠTVA

19. septembra je bil v Cankarjevem domu v Ljubljani zadnji občni zbor Slovenskega duhovniškega društva, nekdanjega Ciril-Metodijskega društva slovenskih duhovnikov. Zbor je z več kot dvetretjinsko večino sklenil, da se društvo z istim dnem ukine, socialno zavarovanje duhovnikov naj se prenese na pristojne škofijske ordinariate, založniško dejavnost so ponudili Mohorjevi družbi, preostalo premoženje pa bodo podarili slovenski karitas. Tako je razpadla še ena ustanova, ki jo je priklical v življenje stalinizem.

don Kamilo razmišlja o svetništvu

postati moramo svetniki

November začenjamo s praznikom vseh svetnikov. Na ta dan se Cerkev spominja vseh tistih, ki so že dosegli življenjski cilj, da so pri Bogu.

Nekaj čudovitega je ta praznik! Človek je rojen za to, da postane svetnik!

Vprašajte mlade ljudi, kakšen poklic bi radi imeli. Našteli vam bodo vse mogoče poklice, a gotovo ne bo nobeden rekel, da bi rad postal svetnik. Nasprotno, če o svetnikih že kaj ve, bo takoj pripomnil: „Svetnik pa nočem biti! To ne spada v naše vsakdanje življenje.“

Naša predstava o svetnikih je taka, da mislimo, da svetost lahko dosežemo samo izredni izvoljenci. Če poznamo njihove življenjepise, vemo, da je v njih vedno poudarjeno, kaj velikega so naredili. Prav zaradi takšnega prikazovanja svetnikov nam je postalo svetništvo skoraj odveč.

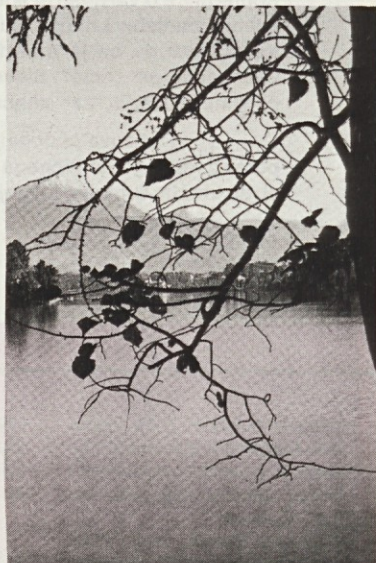
Da je takšno gledanje na svetnike napačno, nam potrjuje sveto pismo. Kristus od nas izrecno zahteva: „Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče

v nebesih.“ Ne pravi, da velja to samo za apostole, ampak to naroča vsem. Krst smo prejeli za to, da dosežemo večno življenje. To pa ni nič drugega, kakor da postanemo svetniki.

Lepa reč! Še o tem naj premišljamo, saj imamo že itak dovolj drugega dela! Ali ni dovolj dnevu lastna teža?

Res mu je dovolj. Tudi Kristus nam k temu pritrjuje, ko pravi, naj nas ne skrbi preveč, kaj bo: „Ne skrbite, kaj boste jedli in kaj boste pili ali s čim se boste oblekli, saj vaš nebeški Oče ve, da vsega tega potrebujete. Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo se vam bo navrglo.“

Tako vidimo, da ne moremo mimo naloge, postati svetnik. To se pravi, da moramo poskušati živeti tako, kot Bog od nas pričakuje. Merilo našega pravega ali napačnega dela so božje zapovedi. Živeti deset božjih zapovedi, povezanih z zapovedjo, ki vse ostale vključuje: „Ljubi Boga iz vsega srca . . . in svojega bližnjega kakor sam sebe. V tem je vsa postava in vsi preroki.“

Nič drugega niso delali tisti, ki jih je Cerkev proglasila za svetnike. Ljubili so Boga in bližnjega. To pa z vsem srcem.

To moremo in moramo storiti tudi mi. Le da je to reči lahko, storiti pa težko. Težava je predvsem v tem, da na to svojo nalogo ne mislimo. Naše vsakdanje skrbi so tako velike, da nam naš cilj — nebesa — zakrijejo. Tu na zemlji si hočemo zgraditi prijetno bivališče. Pri tem pa pozabljamo, da je naše bivanje na zemlji kratko. In da ga bo lepega dne konec. In da bo prišla za koncem večnost. In da bo ta z Bogom ali pa brez Boga. Da bi bila z Bogom, za to se trudimo. Prav to pa pomeni, da si prizadevamo za svetništvo.

Praznik vseh svetnikov preide pri nas doma popoldne v praznovanje, boljše rečeno, prestavi nas v resničnost večnosti, ko na pokopališčih molimo za naše pokojne. Ta dan smo zbrani na božji njivi, ki osvetljuje našo večnost. Ali je to dan, ko se po molitvi povežemo z našimi pokojnimi, ali pa je samo dan, ko tekmujemo med seboj, kdo bo lepše okrasil grob? Ne varajmo se! Če ne znamo niti ta dan na pokopališču več moliti, je naša srečna večnost več kot vprašljiva. Zgubili smo živ stik z Bogom.

Te dni sem nadomeščal nemškega

župnika. Prosil me je, naj pokopljem umrlo faranko. Nič kaj prijetno nadomeščanje. Kaj naj rečem pri pogrebu, ko pokojne niti poznal nisem? Tudi župnik ni vedel povedati o njej kaj posebnega.

Pogrebni zavod me je prosil, naj se povežem s sorodniki. Res sem to storil. Ko sem jih poklical in povedal, zakaj kličem, sem dobil presenetljiv odgovor. „Opravite obred čim krajše, pustite nas pri miru, že itak smo čisto na koncu s svojimi močmi. Še štirih dni čakanja ne bomo prenesli.“

Moram reči, da sem za trenutek obstal in se spraševal, ali sem prav slišal. Povedal sem jim, da bom njihovi želji ustregel, opozarjam pa jih, naj se potem ne pritožujejo, češ da je bilo kratko oziroma neosebno. Še enkrat so ponovili, naj bom kratek.

S kakšnimi občutki sem šel na pogreb, si lahko mislite.

Dogajanje je bilo res enkratno. V kapeli se je zbralo kakšnih dvajset oseb. Organistka je odigrala zaželelo skladbo. Potem sem začel obred. Ves čas popolna tišina. Na povabilo, naj skupaj zmolimo za pokojno očenaš, ni bilo nobenega odziva. Med potjo h grobu sem molil psalme, sicer pa je bilo vse tiho. Enako pri grobu. Nihče ni spregovoril niti besede.

Vem, da je pri pogrebu težko moliti. A da ne znamo niti očenaša, je za kristjane več kot sramotno. Kakšne UPANJE je „žalujočim ostalim“ Kristus in njegovo vstajenje? Kaj jim sploh pomeni krščanski pogreb? Kaj jim pomeni včenost? Kako bodo nekoga dne sami pripravljeni na srečanje z Bogom?

Domov grede sem premišljeval, kako je to sploh mogoče. A če človek pozabi na nedelje, na vsakdanjo molitev, kako naj potem moli v najtežji uri?

Ljubi svojega bližnjega! . . . Edino, kar za mrtvega lahko storim, je moja molitev zanj. Manjkala je ta molitev pri tem pogrebu, pokojno so oropali za človeško ljubezen.

November nas opozarja, naj ne pozabimo na svojo večnost. Naj nas mrtvi nauče živeti in moliti.

Na fronti je neki vojak zapisal: „Rekli so, da Te ni. Kot bedak sem tedaj to verjel. A danes vem, da si in da me ljubiš in hočeš, da pridem k Tebi.“

Ne vemo, kdaj nas boš poklical. A eno vemo, da ne smemo priti k Tebi s praznimi rokami, ampak s polnim naročjem dobrih del. To je svetništvo, dostopno vsakomur. Tebi in meni.

Italijanski pisatelj in spreobrnjenec Papini je zapisal: *Svetniki ali pogubljeni — vse drugo je leposlovje.*

Vaš (ne)svetnik

Don Kamilo

Čas žalovanja — čas upanja

„Gospod župnik, vstajenja od mrtvih si ni mogoče predstavljati,“ je začel pogovor razmišljujoči prišlek. „Noben pameten človek ne more verjeti v življenje po smrti. Poglejte, mornar pri brodolomu utone. Požre ga morski pes. Ali si lahko to predstavljate?“

„Ja,“ sem odvrnil in se spomnil filmske grozljivke, ki so jo pred leti vrteli v kinih.

„Potem nesrečnega mornarja prebavijo močni želodčni sokovi v trebuhu morskega psa in kar je od mornarja ostalo, se izloči po naravni poti. Ali si predstavljate?“

„Ja,“ sem mu pritrdil.

„In ta mornar naj bi nekoč vstal od mrtvih? Ali si lahko kaj takega predstavljate?“

„Ne,“ sem priznal.

nebeška gostija

Bogataš je umrl. Prebudil se je v raju. Pred seboj je zagledal bogato obloženo mizo, ki je vabila k uživanju nebeške sreče.

Povprašal je po ceni slastnih užitkov.

„Samo nekaj novčičev,“ so mu rekli.

Mož se je razveselil, saj si

je v svojem zemskem življenju nagrabil silno premoženje.

Ko je hotel plačati, so odkimali:

„V svojem zemskem življenju si se malo naučil. Pri nas velja samo tisti denar, ki si ga komu podaril.“

Mož se je razžalostil. Naenkrat je obubožal. V življenju ni namreč nikomur ničesar podaril.

Kdaj je človek resnično bogat?

„Seveda, vi ste izobraženi,“ me je pohvalil obiskovalec, „preprosti ljudje pa verujejo v to.“

„V vstajenje verujem tudi jaz,“ sem odkrito izpovedal.

Gostu je zaprlo sapo. Pojasnil sem mu, da se mu ne bi bilo treba domisliti mornarjeve usode. Že predstava razpadajočega trupla je za človekovo pamet nezdržljiva z vstajenjem od mrtvih. V to lahko samo verujemo.

Zdi se mi, da je težava v tem, ker si vstajenje predstavljamo kot oživetje mrtvega trupla in vrnitev v življenje. Vsak poskus takšnega predstavljanja ustvarja še večjo zmedo. Ne moremo si otipljivo predstavljati nečesa, kar si na tak način ni mogoče predstavljati. Vstajenje je nekaj veliko večjega kakor vrnitev v staro življenje.

JAZ SEM VSTAJENJE IN ŽIVLJENJE:

KDOR VERUJE VAME, BO ŽIVEL, TUDI ČE UMRJE, IN KDORKOLI ŽIVI IN VERUJE VAME,

VEKOMAJ NE BO UMRL. (Jn 11, 25-26)

Ko se je Jezus po smrti srečeval s svojimi učenci, je imel smrt že za vedno za seboj. Ni se vrnil v isto življenje, ki je bilo nasilno prekinjeno s smrtjo. Z vstajenjem je vstopil v nov način bivanja, v kakovostno drugačno obliko življenja, ki se razlikuje od zemskega bivanja. Ker nihče od nas ne pozna tega življenja po smrti, si ga tudi predstavljati ne more.

Toda „nepredstavljivo“ še ni „neresnično“ ali „nemožno“. Da je vstajenje nekaj stvarnega, nam pričajo pripovedi tistih, katerim se je Jezus prikazal. Da je Bog tisti, ki je ustvaril svet, ki je vdihnil življenje, nam potrjuje naša pamet. Da Bog začena vedno tam, kjer so naše moči pri kraju, nam govore izkušnje.

Čemu bi torej dvomili? Bog je ustvaril življenje in dopustil smrt, ki je prišla na svet z grehom. Če ima svoj smisel življenje, ga mora imeti tudi smrt. Naše upanje se razteza onstran groba.

dobri človek pred peklom

Navzlic temu, da je bil pekel do zadnjega kottička zaseden, se je pred njegovimi vrati nabrala dolga vrsta čakajočih.

Lucifer, poglavar pekla, je moral skrušeno priznati, da nima več prostora.

„Pri meni je vse zasedeno,“ je dejal. „Sprejem lahko samo največjega grešnika.“

Sam se je lotil izbora. Najprej se je pozanimal za morilce, zlikovce, silniške, zakonolomce. Vsak mu je pripovedoval o svojih stranpoteh. A nobeden se mu ni zdel vreden najglobljega mesta v peklu.

Ni se mogel odločiti. Še enkrat se je sprehodil ob dolgi vrsti in pazljivo poslušal vsakogaršnjo življenjsko zgodbo. Noben prestopnik se mu ni zdel primeren za najhujšo kazen.

Tedaj pa zagleda človeka, ki je žalostno ždel zunaj vrste.

„Kaj je z vami, gospod? Tako sami ste in žalostni. Kaj ste naredili?“

„Nič,“ je s tresočim se glasom odgo-

voril nagovorjeni. „Dober človek sem, tukaj sem po pomoti.“

„Ampak nekaj ste vendar morali narediti,“ se je pozanimal zlodej. „Vsak človek kdaj pogrši in sem vas niso zastoj poslali.“

„Gotovo je pomota. Vedno sem pazil, da ne bi kaj napačnega storil. Gledal sem, kako so druge preganjali, a nikoli nisem pri tem sodeloval. Videl sem, kako stradajo otroke, jih prodajajo za sužnje, kako stiskajo reveže in nemočne. Vse polno malopridnosti, prevar in sleparij je na svetu, a jaz sem prestal vse skušnjave in nisem nikoli zagrešil nič slabega.“

„Res nikoli?“ je vprašal peklenšček nejeverno.

„Zares,“ mu je prepričljivo odvrnil dobri človek.

„In ste popolnoma gotovi, da ste videli te lumparije?“ je nadaljeval hudič.

„Ja. Še pred svojimi vrati,“ mu je zagotovil nesrečnik.

„In niste ničesar naredili?“

„Ničesar!“

„Pridi noter,“ mu je Lucifer strogo ukazal. „Prosto mesto na dnu je rezervirano zate!“

Tudi dejanja, ki jih opustimo, so lahko za nas usodna.

kjer se stikajo nebesa z zemljo

Živela sta meniha, ki sta v neki stari knjigi prebrala, da je na Zemlji kraj, kjer se stikajo nebesa z našim svetom. Tam se prične božje kraljestvo. Sklenila sta poiskati ta kraj.

Prepotovala sta ves svet. Prestala sta vse nevarnosti in napore, ki jih prinaša tako potovanje. Slednjič sta našla, kar sta iskala. Pred njima so bila mogočna vrata.

Potrkala sta. Vrata so se odprla in pred seboj sta uzrla svojo meniško sobo.

Tedaj sta doumela. Kraj, kjer se prične božje kraljestvo, je tam, kjer živimo svoj vsakdan.

Božje kraljestvo se začne tu, med nami.

Stalin je odložil slušalko

Borisa Pasternaka, slavne pisatelja in nobelovca, avtorja nepozabnega Dr. Živaga, je 1943 poklical po telefonu sam Stalin. Šlo je za pomilostitev na smrt obsojenega Pasternakovega prijatelja Mandelsteina.

Sredi pogovora, ki se je do takrat Mandelsteinove osebi, je Pasternak nenadoma predlagal:

„Zakaj se ves čas pogovarjava o usodi mojega prijatelja Mandelsteina? Spregovoriva rajši o življenju in smrti, usodi, ki čaka vse ljudi . . .“

Tedaj je Stalin slušalko odložil.

Stalin, ki je zakrivil smrt milijonov ljudi, se je ustrašil pogovora o smrti.

tok življenja

Ko je postalo jasno, da bo učitelj umrl, so postali učenci potrti.

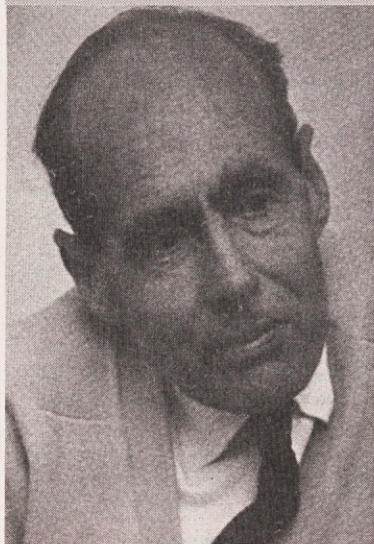
Učitelj je smehljaje rekel:

„Ali ne vidite, da podeli smrt življenju lepoto?“

„Ne. Bilo bi nam mnogo ljubše, da ne bi nikoli umrli.“

„Vse, kar je resnično živo, mora umreti. Poglejte rože: samo plastične rože nikoli ne umrejo.“

našel sem svojo Cerkev

Ko sem negoval umirajočega prijatelja, sem veliko razmišljal o smislu življenja in smrti. Pred notranjimi očmi so se mi zvrstili vsi tisti, ki sem jih v teh letih videl umirati. Prišlo mi je na misel, da je smrt pravzaprav dobra stran našega bivanja. Recimo, da moramo s smrtjo nekaj dopolniti, z njo pridemo do naše celotne osebnosti. V življenju razvijamo svojo osebnost in svoj značaj, dopolnitev tega dela pa je smrt. Gledano tako, smrt ni neki nenadni odhod: v resnici je to trenutek, ko lahko naredimo najvišje možno dejanje vere. Tisto noč, ko je moj prijatelj odpotoval v večnost, sem postal veren.

Leonard Cheshire

Ta izredni mož bi imel vso pravičo, da bi nase obrnil besede apostola Jakoba: „Pokaži mi svojo vero brez del in jaz ti iz svojih del pokažem vero“ (Jk 2,18). Do osebnosti vere je prišel prav prek številnih dobrih del.

Rodil se je 1919 v Oxfordu, kjer je bil njegov oče profesor na znameniti univerzi. Leonard je tam študiral pravo. Sam priznava, da je bil takrat brez vere. Navduševal se je za tehniko in opajala ga je hitra vožnja z avtomobilom. Živel je tako neurejeno, da je že njemu samemu začelo presedati. Vstopil je v vojsko, med pilote, da bi se naučil discipline. Kmalu zatem je izbruhnila druga svetovna vojna in Leonard se je izkazal z izredno drznostjo in hrabrostjo. Za svoje vojaške podvige je prejel številna odlikovanja.

Močno ga je pretresla eksplozija atomske bombe nad Nagasakijem. Angleška vlada ga je poslala kot strokovnega opazovalca, da bi si ogledal učinek smrtonosnega orožja. „Tisto jutro nad Nagasakijem me je prevevala ena sama misel: vojno je treba čimprej končati...“ je zapisal. In res se je vojna po tistih dveh strahotnih atomskih eksplozijah kmalu končala.

Cheshire se je vrnil domov in ni vedel, česa naj se loti. Takole se spominja: „Nisem hotel delati za denar, nisem se maral zaposliti, čeprav sem bil pravnik, tudi nisem hotel ostati pri letalstvu. Hotel sem storiti kaj takega, kar bi pripomoglo, da bi se ljudje zbližali, da bi ostali skupaj. Saj nisem vedel, kaj naj bi to bilo. Bil sem čisto izgubljen in do kraja nesrečen.“

Mnogi njegovi vrstniki, ki so se vračali s fronte, so med vojno izgubili svojce. Leonard je prišel na

misel, da bi z njimi in zanje osnoval skupen dom. Kupil je zapuščeno graščino. Tedaj je zvedel, da v bližnji bolnišnici umira za rakom njegov nekdanji letalski tovariš Artur. Pripeljal ga je v graščino in mu stregel.

Artur je bil katoličan, vendar samo na papirju. V trpljenju pa je našel spet vero svoje mladosti. Ta mu je dajala notranjo moč in vedrino, četudi je bilo njegovo stanje brezupno. Pred smrtjo je prosil Leonarda, naj pokliče katoliškega duhovnika, da mu podeli zakramente za umirajočega.

Leonarda je prijateljeva smrt zelo prizadela. Veliko je premišljeval o smislu življenja in smrti. Na božični večer leta 1948 je postal katoličan.

Dejavna ljubezen do bližnjega, ki mu je odprla ljubezen za Boga, je zdaj postala njegova življenjska naloga. Vrata svoje graščine je na stežaj odprl bolnikom, ki nimajo upanja na ozdravljenje in nikogar, ki bi zanje skrbel.

Seme dobrote, ki ga je Leonard zasejal, je naglo raslo. Prihajali so vedno novi sodelavci in nastajali so novi domovi. Danes je po vsem svetu 185 domov, raztresenih po 33 deželah na vseh petih celinah. Ti domovi skrbijo zdaj za prizadeto mladino.

Življenje po teh hišah poteka kakor v družini, brez kakšnega vsiljenega dnevnega reda. Poudarek je na delu, ustvarjalnosti, da se mladi ljudje čutijo koristne in neodvisne.

Leonard in žena, ki mu stoji vedno ob strani, pravita: „Sreča je čudovita jed: več ko je daš, več je imaš!“

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

SPET „UNIVERZA V LJUBLJANI“

Svet ljubljanske univerze je sklenil, da se ta univerza ne bo več imenovala po Edvardu Kardelju in da bo zdaj njen naziv „Univerza v Ljubljani“. Odstranili bodo tudi Kardeljev spomenik izpred univerze, le ne vedo še, ali bi ga zdrobili ali pa spravili kam v senco.

RAZSTAVA ROČNIH DEL BOLNIKOV

Prijateljstvo bolnikov in invalidov ter uredništvo Prijatelja sta — tokrat že devetič — pripravila na Teološki fakulteti v Ljubljani razstavo ročnih del bolnikov in invalidov. Razstava je bila zelo bogata. Invalidka Zakovšek je v imenu razstavljalcev med drugim izrekla željo, da bi znali obiskovalci prisluhniti nemi govorici izdelkov in tako napolniti svojo notranjost z močjo volje in ljubezni.

PRVE REDNE TELEVIZIJSKE VERSKE ODDAJE V SLOVENIJI

Televizija Koper-Capodistria ima od začetka oktobra vsako soboto redno versko rubriko v italijanščini z naslovom Jutri je nedelja. Trajala bo pet do osem minut in jo pripravljajo naši duhovniki na obali. Namenjena je predvsem italijanski manjšini pri nas.

DRUGI ADRIA AIRWAYS AIRBUS NA BRNIKU

Prvo letalo slovenskega letalskega prevoznika AA je v prometu že leto dni. Drugo potniško letalo z oznako AA je pristalo na Brniku te dni, tretje pa se napoveduje v bližnji prihodnosti. Gre za potniška letala A-320 s po 186 sedeži, katerih vsako stane skoraj 85 milijonov dolarjev.

NOVE REDNE LINIJE ADRIE AIRWAYS

Z zimskim voznim redom povečuje AA število rednih mednarodnih poletov. 30. oktobra se začno trikrat na teden poleti v Moskvo, 6. novembra štirikrat na teden na Dunaj in 9. novembra dvakrat na teden v Köln.

NOVA KAPELICA POD TRIGLAVOM

Triglavski župnik Jakob Aljaž je postavil prvo kapelico na Kredarici leta 1896. Nekomu je bila v povojnem času napoti, pa jo je leta 1953 razstrelil. Planinci so močno pogrešali tudi zvon v kapelici, ki je marsikoga pripeljal ob slabem vremenu na vrh, kajti tedaj je oskrbnik rahlo tolkel po njem in planincem na ta način „kazal smer“. Sedaj so položili in blagoslovili temeljni kamen za novo kapelico, prihodnje leto bo pa že stala, če bo prav. Zgrajena bo tako, da bo možno maševanje tudi pred njo, to je, da bo ob večjem obisku vernikov oltar še pod streho, verniki pa na prostem.

V SLOVENIJI JE 11.000 GAMSOV

Gams je pri nas naseljen v Julijcih, Savinjskih planinah, Karavankah in njihovih predgorjih. Po zadnji vojni se je zelo razmnožil in prostorsko razširil. Danes ga najdemo v nižjih goratih in izrazito gozdnih predelih. Letos spomladi je bilo število gamsov pri nas ocenjeno na 11.065 živali.

od tu in tam

AJDOVŠČINA

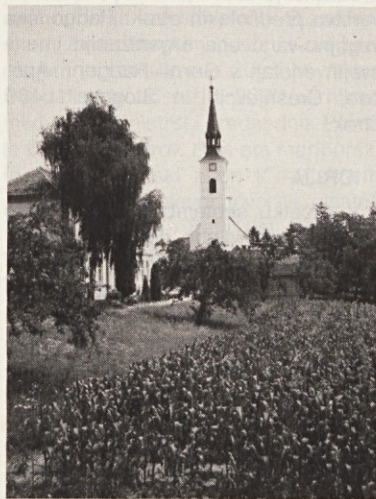
Na letališču Aerokluba Ajdovščina so zborovali alternativni letalci — zmajariji z napravami brez motorja in z njim, piloti

Pogled iz Pristave na Sv. EMO, razloženo naselje na Griču Sv. Eme.

nadvselahkih, lahkkih in poskusnih letal, jadralci s padali, balonarji in modelarji. Prireditev je bila tokrat prvič mednarodna.

Cerkev sv. Miklavža v ZAVRČU, najsevernejšem haloškem naselju, tik republiške meje s Hrvaško, ob cesti Ptuj-Varaždin.

STARA FUŽINA je razložena vas na prvotni vzhodni obali Bohinjskega jezera in hkrati na gručasti nasutini ledenika.

BRŠLJIN PRI NOvem MESTU

Prizidek k osnovni šoli v Bršljinu z 12 učilnicami in drugimi prostori bo na tej šoli omogočil enoizmenski pouk po sodobnih učnih načinih. Prej so imeli dolga leta pouk v štiri kilometre oddaljenem Šmihelu.

GORNJA RADGONA

V Gornji Radgoni z okrog 20.500 prebivalci je dobro poskrbljeno tudi za varstvo predšolskih otrok. Radgonska vzgojno-várstvena organizacija ima v svojih enotah v Gornji Radgoni, Apačah, Črešnjevcih in Stogovcih 480 otrok.

IDRIJA

V začetku septembra je škof Piriš posvetil prenovljeno pokopališko cerkev Žalostne Matere božje v Idriji. Cerkev je bila zgrajena tik pred vojno in tedaj ni bila posvečena. Po vojni je propadala. Sedaj so jo verni Idrijčani ob 500-letnici Idrije obnovili. Pri slovesnosti, ki se je udeležil tudi član predsedstva RS Oman, sta pela cerkveni in posvetni zbor. Osrednja prireditev ob jubileju mesta je bila zvečer v športni dvorani. Pel je Consortium musicum,

igral pa simfonični orkester Slovenske filharmonije.

V Idrijski Mestni galeriji so v počastitev 500-letnice našega najstarejšega rudarskega mesta odprli arhivsko razstavo pod naslovom Idrijski rudnik skozi stoletja. Idrijski Mestni muzej je razstavo dopolnil z zanimivimi predmeti iz rudniške zgodovine.

KOČEVJE

Kočevci so se odločili, da bodo vse ceste in ulice, ki vodijo skozi Kočevje proti morju ali z morja proti Ljubljani, osvetlili z rumenimi lučmi. Tako bodo turistom olajšali pot skozi mesto, da ne bodo taval po ulicah, saj ponoči ni kaj ljudi na cestah, ki bi jih lahko spraševali za pot. Vse ostale ulice bodo osvetljene z belimi lučmi.

LAŠKO

Laški pivovarji so poslali v Novo Zelandijo svojo prvo pošiljko piva Zlatorog Club. Prebivalci Nove Zelandije so znani kot dobri pivci piva — saj ga veliko pridelujejo sami, veliko pa uvažajo — in so si zaželeli tudi to pivo. Laščani izvažajo pivo že v Avstrijo, Italijo, ZDA, Avstralijo, Nizozemsko in Anglijo.

LENART

Pred nedavnim so se sestali ravnatelji osnovnih šol te občine in duhovniki, da bi se dogovorili o usklajevanju urnikov pouka in verouka. Videli so, da svoje dejavnosti lahko brez težav uskladijo, če je le nekaj dobre volje. Večinoma bo verouk po župniščih, le v Zgornji Ščavnici bo pozimi v šoli.

LESCE

Tukajšnja župnija je v nedeljo po velikem šmarnu priredila romanje k leški Mariji Vnebovzeti. Slovesnost so povezali s sklepom obnovitvenih del v cerkvi, zvoniku in župnišču, v katerem so zgradili nove veroučne prostore. Cerkev je bila nabito polna, z nadškofom Šuštarjem je somaševalo veliko duhovnikov. Narodne noše in domača godba na pihala so slovesnost zelo povzdignile.

LJUBEČNA PRI CELJU

Na Ljubečni je bila že deseta prireditev „Zlata harmonika Ljubečne“. Nastopilo je okrog 270 harmonikarjev-frajtonarjev. Pripravili so tudi razstavo harmonik in posvet o najpogostejših napakah pri igranju na diatonično harmoniko.

LJUBLJANA

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so pripravili 37. mednarodno razstavo Sodobna elektronika, na kateri so sodelovali 603 razstavljalci iz 24 držav. Sejem je iz leta v leto bolj kakovosten.

LJUTOMER

Ob vinski cesti v Železnih dverih, v osrčju prleških gor, so postavili nevsakdanje velik klopotec. Najbrž gre za svetovni rekord, saj znaša premer vetrnic 11 metrov in 76 centimetrov (doslej največ 10 metrov), težak je 256 kilogramov, vsako od osmih kladiv pa tehta 4 kilograme.

MARIBOR

V prostorih Razstavnega salona Rotovž so odprli razstavo Sodobna slovenska in hrvaška risba. Na ogled je bilo več kot sto del dvajsetih umetnikov. Izbor je odseval bistvene poteze sodobne likovne govorice.

MARIBOR

V Razstavišču Rotovž so odprli razstavo Stare igrače, nove igrače Njarii in ilustracije Jelke Reichman iz albuma starih igrač. Obiskovalci so bili preseščeni nad tem, kako prijetne in poučne so bile nekoč igrače — marsikakšno misel bi bilo mogoče uresničiti tudi pri izdelovanju današnjih igrač.

MARIBOR

Gobarska družina Maribor je pripravila razstavo, ki je želela obiskovalce opozoriti na to, kakšnih gob ne smejo spraviti v košaro in še manj postaviti na mizo. V prireditve je bilo vključeno tudi tekmovanje med šolarji o poznanju gob.

MARIBOR

Po sedmih letih je Maribor spet dobil mlečno restavracijo Zala, ki se nahaja na Glavnem trgu. Ob njej so odprli še trgovino s siri, delikatesami in čaji.

MOZIRJE

V Savinjskem gaju v Mozirju so pripravili veliko mednarodno razstavo Cvetje Evrope. Več kot 80 domačih in tujih razstavljalcev je na prostem uredilo na stotine v samostojne enote sestavljenega cvetja. Razstavo so popestrili z ljudsko godbo in petjem, vožnjo s kočijami, prodajo lončnic in grmičev-

nic, pa tudi z dobro gostinsko ponudbo.

MULJAVA

Stiška kmetijska zadruga je sredi septembra organizirala na Muljavi občinsko razstavo goveje živine, konj in ovac. Na razstavi je bilo 60 krav in 10

telic sivo rjave pasme, 20 konj noriške pasme in trop ovac pasme texel — ta je križanec romanovske in jezersko-solčavske pasme. Razstavo so organizirali v spomin na prvo živinorejsko razstavo v tem delu Slovenije, ki je bila ustanovljena pred 80 leti v Ambrusu.

PONIKVA

Na Ponikvi, rojstni fari škofa Slomška, so ob 190. obletnici njegovega rojstva pripravili na travniku za župnijsko cerkvijo vseslovenski Slomškov shod. Z mariborskim škofom Krambergerjem je somaševalo 20 duhovnikov. Shoda se je udeležilo 2000 vernikov, med njimi ministrski predsednik Peterle in več ministrov. Pela sta mariborski in domači pevski zbor. V kulturnem programu je bil glavni govornik pisatelj Rebula iz Trsta. Tretji del srečanja, družabnost, je moral zaradi dežja odpasti.

PTUJ

Sredi septembra se je na Ptuj vršil prvi tabor Slovenskih krščanskih demokratov. Srečanja se je udeležilo 4000 ljudi. Vrstili so se plesi in pesmi, menjavali so se zbori in folklorne skupine. Dopoldne so se vršile okrogle

SORŠKO POLJE je položeno v trikot med Medvodami, Škofjo Loko in Kranjem. Med obdelanim svetom je še dosti gozdov.

JU-GO-SLA-VI-JA

IRONIMUS, «Süddeutsche Zeitung», München

ZAGRADEC leži v slikovitem položaju nad navpičnim bregom globoko zajedene Krke.

mize o prihodnosti Slovenije, krščanstvu in slovenski kulturni dediščini, družini in ljubezni do življenja, gospodarskem preživetju in sreči. Maše v proštjski cerkvi se je udeležilo veliko vernikov, pel je domači cerkveni zbor. Popoldne so se zvrstili koncert zbora Consortium musicum iz Ljubljane, pozdravni nagovori, med njimi škofa Kvasa in predsednika Peterleta, in odgovori tega zadnjega na vprašanja poslušalcev.

RAZKRIŽJE

V Razkrižju pri Ljutomeru so se vršile devete „vaške igre“. Prireditve so popestrili s kulturnim programom in sprevodom domačih godcev, pevcev in folklornih skupin. Predstavili so se tudi domači oljarji, prešarji, koči, sadjarji, brodarji, čebelarji in drugi. Gospodinje so pripravile prave kmečke dobrote, na voljo so pa bili tudi izvirni spominki iz Razkrižja in okolice. Bilo je tudi tekmovanje v zabavnih in spretnostnih igrah.

RIBNICA

Tu so že petnajstič pripravili sejem suhe robe, na katerem so prikazali izdelovanje obodov, žlic, zobotrebcev in druge suhe robe. Sprevod krošnjarjev,

pevcev, jezdecev in piščalkarjev se je prebijal skozi več kot 130 stojnic, postavljenih po Ribnici. Gobarji so pripravili razstavo, obiskovalci so se vozili s kočijami in prisluhnili koncertu ribniške in cerkniške godbe na pihala. Na sejem je prišlo nekaj tisoč ljudi.

ROGAŠKA SLATINA

Rogaško Slatino so razglasili za mesto. Njena botra je Ljubljana. Ljubljanski župan Strgar je ob tej priložnosti podaril mestu vodomet, ki ga bodo postavili v zdraviliški park. Župnik Krašovec je mesto blagoslovil. Pri slovesnosti je bil navzoč tudi predsednik slovenske vlade Peterle.

SLOVENJ GRADEC

Na Uršlji gori (Plešivcu) je bila 23. septembra kulturna, cerkvena in mirovna slovesnost ob dokončanju gradbene obnove najvišje ležeče slovenske cerkve sv. Uršule. Maševal je škof Kramberger. Na slovesnosti so prebrali tudi papežovo poslanico.

ŠENTJUR PRI CELJU

Šentjur pri Celju je postal najmlajše slovensko mesto. Obenem so prazno-

vali občinski praznik in se spomnili 80-letnice Kmetijske šole. Na večernem praznovanju v novem središču mesta so razobeseli mestne zastave in mestni grb s svetim Jurijem na konju, pevci pa so zapeli mestno himno. Celjski župan Rojec je izročil šentjurskemu županu Zalokarju debelo, dolgo zlato verigo z odtisom prvega trškega pečata na obesku, izdelek celjskih Zlatarn.

ŠMIHEL PRI PIVKI

Sredi septembra je ta vas spet dobila svoje častitljivo ime Šmihel, ki ji ga je v prvih povojnih letih nova oblast zamenjala v Dolane. Obenem je škof Piriš blagoslovil povsem prenovljeno cerkev, ki je dobila tudi primerno urejeno okolje in asfaltiran dostop. Po maši so pred cerkvijo pripravili srečanje s petjem in recitacijami. Slavnostni govornik je bil slovenski minister za kulturo Capuder. Domačini so obiskovalcem, ki jih je bilo za dve tako veliki cerkvi, postregli z domačimi dobrotami.

TRENTA

Trentarji so odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši Ivana Berginca-Štruklja, čigar vzpon čez severno steno Triglava pomeni prvi mejnik v slovenski alpinistiki — druga pa nedavni vzpon Tomaža Česna v Himalaji. Na slovesnosti je bil tudi predsednik Peterle, ki je rekel, da je to, kar se je zgodilo s Trento, zanj sramota in da se bo za njen razvoj osebno zavzel.

TRŽIČ

V Tržiču so pripravili 22. šušarsko nedeljo. Nekaj čevljarjev je v stari čevljarski delavnici kazalo, kako so včasih delali čevlje. V sosednjem paviljonu so Pekovi modelirji postavili na ogled obutev za jesen, zimo in prihodnjo pomlad. Na tržiškem „placu“ je stalo več kot dvesto stojnic z obutvijo, usnjenimi izdelki in drugimi artikli. K prireditvi je prišlo 20.000 obiskovalcev.

ZALOKE PRI RAKI

Sive štoklje so sicer doma na Pannonski nižini in v Prekmurju. Pojavljajo se pa tudi drugje po Sloveniji. Že deset let gnezdiijo npr. v Zalokah pri Raki. V tem času so zredile že 17 mladičev.

vrenje v slovenskem kotlu

SPRAVNA SLOVESNOST OB KRIMSKI JAMI

23. septembra se je vršila blizu Krimske jame pravna slovesnost, h kateri se je zbralo več kot 3000 ljudi. Krimska jama leži 100 metrov od strmega roba, ki se dviga visoko nad konec borovniške doline. Obdajajo jo obsežni gozdovi, na severovzhodu proti Rakitni, na jugu pa proti Begunjam pri Cerknici. V to jamo so od pomladi do poletja 1942 partizani metali preproste ljudi, med njimi tudi mnogo žensk.

Na spominskem deblu, nedaleč od šestmeterskega lesenega križa, ki stoji v bližini jame, so zapisani Balantičevi verzi:

*Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.*

Pri meni noč je in mi sveti.

Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!

Mašo sprave je opravil beograjski nadškof France Perko. Pri pridigi je med drugim dejal, da nas vse Slovence žrtve iz te globoke kraške jame opominjajo, da ravnanje „zob za zob“ prinaša vedno le novo maščevanje in nesreče. Slovenskemu narodu je prav sedaj potrebna sloga, saj živimo v hudih prelomnih časih, ko si ustvarjamo prihodnost za novo stoletje. Prav ob vsakogar od nas je odvisno, kakšna bo ta prihodnost.

Ob koncu maše je nadškof opravil še kratek pogrebni obred, ki so ga bile žrtve te jame oropane leta 1942.

Slavnostna govornica je bila Spomenka Hribar, ki je med drugim rekla: „Stojimo ob jami groze. V tej jami niso pogreznjeni izdajalci, v tej jami so nedolžni ljudje. Umrli so zato, ker niso bili narejeni po meri revolucije. Ta jama je dokaz, da se je že leta 1942 začela akutna krvava državljanska vojna. Treba je postaviti vprašanje odgovornosti tistih, ki so začeli morijo slovenskega naroda. Zbrati je treba tudi vsa pričevanja in prav naša generacija je tista, ki mora popolniti zgodovino. Sprava pa je dokaz, da smo se odločili živeti skupaj svoji različnosti navkljub.“ (DELO, Lj., 24. 9. 90).

Ob Krinski jami je zapisal časnikar Ivo Žajdela tudi tole: „Tudi Krimska jama je eden izmed mnogih pojavov komunističnega terorja iz pomladi 1942, ki so prisilili ljudi, da so se organizirali v protikomunistično obrambo. Če ne bi bilo Krimske jame in mnogih drugih grozot komunističnega revolucionarnega terorja, ne bi bilo na Slovenskem nobenih vaških straž (bele garde), nobenega (kasnejšega) domobranstva — in nasploh nobene državljanske vojne.“ (DEMOKRACIJA, Lj., 18. 9. 90).

OVADBA ZOPER MAČKA

Franc Miklavčič iz Ljubljane je naslovil na Spomenko Hribar kot članico komisije novega slovenskega parlamenta za raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti več predlogov, da jih posreduje pristojnim organom.

Miklavčič je ugotavljal, da obstaja v slovenski javnosti neko porazno razpoloženje, ki ga ni mogoče več trpeti. Slovenija se je v zadnjih mesecih izkazala kot eno samo veliko grobišče, iz katerega so se po 45 letih vsepovsod pokazale kosti. Gre za največji zločin, kar jih je bilo kdaj storjenih na ozemlju, na katerem živi slovenski narod: brezpravno je bilo ob koncu vojne pobitih okrog 9.000 oseb.

Če bi bila Slovenija po spomladanskem zlomu polstoletne diktature res že postala pravna država z neodvisnim sodstvom, javni tožilec ne bi čakal na naročilo od zgoraj, naj

začne postopek, ampak bi sam sprožil ukrepe za odkritje kaznivih dejanj. Vendar je očitno, da tega doslej ni storil, niti niso tega storili organi za notranje zadeve.

Zato naj omenjena skupščinska komisija za raziskavo množičnih pobojev itd. sama poda ustrezno ovadbo, saj po določilih zakona o kazenskem postopku ovadbo lahko poda vsakdo. Za ovadbo je sum kaznivih dejanj že dovolj utemeljen v obširnem intervjuju 67-letnega bivšega partizana Sime Dubajiča v beograjski reviji Duga z dne 26. maja letos. Imenovani je bil, kot sam priznava, vodja eksekucij v Rogu. Nalog za te eksekucije mu je takrat dal šef OZNE za Slovenijo. To je bil Ivan Maček, sedaj upokojenec, iz Ljubljane. Zoper njega naj na podlagi ovadbe omenjene komisije javni tožilec odredi kazensko preiskavo. (DEMOKRACIJA, 18. 9. 90).

AFERA SMELT-KUČAN

Na dan je prišla še ena neljuba afera. Ljubljansko velepodjetje za menagement Smelt, ustanovljeno kot politično „partijsko“ podjetje, je pred nekaj tedni odpustilo 12 delavcev, čeprav naj bi imeli vsi ti polne roke dela. Odvetnica odpuščenih je odkrila razlog, zakaj vseh 12 projektantov naenkrat v megalomanski razkošni palači Smelta v Ljubljani ne potrebujejo več. Namesto njih je namreč direktor Jože Žagar zaposlil bivšega direktorja rudnika urana Židovskih vrh, dva nova delavca pa poslal na plačani podiplomski študij v ZDA oz. Nemčijo.

Vse skupaj bi še bilo mogoče utemeljiti po strokovni plati, če med novo zaposlenimi ne bi bili po pravilu kompromitirani „rdeči“ direktorji in celo hči Milana Kučana, ki jo je Smelt brez delovnih izkušenj poslal na študij v Ameriko.

Zanimivo je, da je direktor Žagar brez pomisleka na televiziji izjavil, da je pač Kučanu naredil uslugo, ker je pred leti Kučan rešil njegovo podjetje propada.

Da bi bila mera polna, je televizija s kamero v stavbi Smelta zabeležila celo Uroša Aljančiča, bivšega direktorja Elana, ki je v preiskovalnem postopku zaradi finančnih spekulacij v

podjetju. Novinarka ga je zalotila, ko je v temi iskal ključ, da bi odprl vrata svoje pisarne. Ob vprašanju je postal vidno živčen. Zanimal je, da bi imel v Smeltovih prostorih lastno podjetje, in dejal, da ne želi govoriti, ker da je doživel v zadnjem času preveč šokov.

Leon Marc (KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 20. 9. 90).

TITO JE MORAL VEN IZ SKUPŠČINE

Iz predzveža slovenske skupščine v Ljubljani so odstranili Titov kip. Bivšemu predsedniku Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je sedaj predsednik Socialistične stranke Slovenije, Smoletu, se je zdelo potrebno zahtevati v slovenski skupščini javno pojasnilo o tem, kdo in v čigavem imenu je dal nalog za odstranitev tega kipa. Takšno dejanje je označil za nekulturno in ne-civilizacijsko, saj bi morali do velikih osebnosti polpretekle zgodovine ohraniti vsaj malo spoštovanja.

Spomenka Hribar, članica Slovenske demokratične zveze, se ni strinjala s takšnim izvajanjem Jožeta Smoleta, saj, kakor je dejala, ni šlo za odstrani-

tev kipa vrhovnega voditelja, ampak malika, pod vladavino katerega so nekateri zelo težko dihal. (DELO, Lj., 28. 9. 90).

Nekaj dni za tem pogovorom v skupščini je Smole objavil v Delu slavošpev Titu, piri čemer ga je primerjal s Churchillom. Smoletu je v Delu odgovoril Mate Dolenc iz Ljubljane takole:

Tovariša Jožeta Smoleta, ki v Delu tarna nad nekulturno „izgubo“ Brozovega spomenika iz predzveža skupščine in pri tem primerja tovariša Broza z gospodom Churchillom (katerega kipa niso nikoli odstranili iz angleškega parlamenta), bi rahlo opozoril na tri stvari:

— Churchill je bil takoj po vojni na

demokratičen, parlamentaren način odstranjen iz politike:

— Churchill ni bil diktator in ni gojil kulta osebnosti;

— in Churchill ni imel na vesti nobenih zločinov. (Delo, Lj., 6. okt. 90).

NA POTI DO OSAMOSVOJITVE

Konec septembra je bil na Šmarjetni gori nad Kranjem velik shod Slovenske demokratične zveze, na katerem je več tisoč udeležencem govorila vrsta strankarskih voditeljev, ki so na pomembnih mestih nove oblasti.

Slovenski zunanji minister Rupel je povedal, da konfederacija za nas ni pot v tretjo Jugoslavijo, ampak pot iz sedanje Jugoslavije. Rekel je tudi, da bo vlada v bližnji prihodnosti sprožila postopek za izdajo slovenskega potnega lista. V kratkem pa naj bi Slovenci dobili tudi evropski potni list. Omenil je še, da bo treba sprejeti tudi zakon o slovenskem državljanstvu, da se z njim zavarujemo pred novo selitvijo narodov v Jugoslaviji.

Predsednik slovenskega parlamenta Bučar je pojasnjeval, v kako težkem položaju je nova oblast, ko mora poridati stari sistem in hkrati graditi no-

bežite, tecite, kristjani gredo!

Ob prebiranju nekaterih poročil in prispevkov v Delu in Mladini se mi je zazdelo, da sem v Vranju leta 1974 pri vojakih, ne pa v demokraciji. Tam smo imeli namreč vodnika, ki si je od vojakov sposojal denar, ne da bi kdaj kaj vrnil. Čeprav sem bil njegov „poslovni“ partner in sem veljal za boljšega vojaka, je za mojim hrbtom naročal vojakom, naj se me izogibajo. „Dvakrat je nevaren, ker je „kato-lički pop;“ je podkrepil svoje svari-lo. Takrat sem bil še daleč od duhovništva, vendar nisem hotel skrivati ne vere ne želje, da bi postal duhovnik.

Kot številni drugi sem tudi jaz mislil, da so se danes pri nas odrekli „vodnikovemu argumentu“. Toda vse kaže, da nekateri prenovitelji in liberalci niso sposobni razmišljati drugače, zato alarmantno svarijo pred katoliško nevarnostjo. Nedvomno jih moti, da najbolj številne in tlačene žrtve njihove vladavine še vedno obstajajo in so postale eden od soustvarjalcev družbenega življenja. Ljudem, ki so pretrpeli toliko krivic in ponižanj, ni do maščevanja, ampak si želijo tako družbeno ureditev, kjer ne bo poniževanih, izključenih in brezpravnih.

Sem za kritiko, zavračam le pozivanje k nestrpnosti, ki izvira iz „vodnikovega argumenta“. Ali ne razmišljajo tako rasisti, ki odrekajo človeku pravice samo zato, ker je

črn? Ali ni enak argument botroval koncentracijskim taboriščem v Hitlerjevem rajhu? Če hočejo naši (bivši) vodniki in njihovi pristaši v Evropo zdaj, bodo morali opustiti barbarski način razmišljanja.

Sprekleti bodo morali, da s tem argumentom zanikajo demokracijo. Kdor ga uporablja, ni demokratična opozicija, marveč le in še vedno opozicija demokraciji.

Nekateri oznanjajo, da je namesto komunističnega totalitarizma zavladal desni, katoliški. Kot slepec ne loči dneva od noči, tako le-ti ne razlikujejo med Cerkvijo in Partijo. Tako jim „vodnikova logika“ preprečuje, da bi videli demokracijo in se vanjo ustvarjalno vključili.

Pri nas so katoličani dejavni v vseh demokratičnih strankah, kajti ne vera ne Cerkve ne predpisujeta,

vega, ko so na svojih mestih še vedno prejšnji ljudje. Na vodilnih mestih so ostali v glavnem pristaši komunistov. Za novo oblast je to posebno neugodno v sredstvih javnega obveščanja, na finančnem področju in v gospodarstvu. Po njegovem mnenju državni aparat ni kos svojemu delu in s takim aparatom mora delati nova oblast.

Slovenski minister za pravosodje Pirnat je dejal, da je del opozicije pred kratkim v slovenski skupščini glasoval iz egoističnih razlogov proti sprejetju ustavnega zakona, ki bi preprečil, da bi z notranjimi delnicami prešlo družbeno premoženje poceni v zasebne roke. Za take delnice se ogrevajo predvsem direktorji, zato pa je bila proti zakonu zlasti stranka, iz katere je največ direktorjev.

Minister za šolstvo Vencelj je rekel, da naj bi v prihodnje izboljšali izobraževanje tudi z zasebnimi šolami, ki bodo možne na vseh stopnjah od vrta do univerze.

Predsednik gospodarske komisije Omerza je menil, da bo Slovenija zato, ker ni sprejela ustavnega zakona o prehodu družbenega premoženja v zasebne roke, pričakala svojo samostojnost popolnoma osiromašena.

v kateri stranki naj vernik deluje ali za katero naj glasuje. Važno je le, da stranka sprejema demokracijo in temeljne evropske vrednote, ki jih je krščanstvo v veliki meri soustvarjalo.

Katoličan zasleduje na političnem področju politične cilje in uporablja politična sredstva, ne pa verska ali cerkvena. Cerkev obvezuje vsakogar, da stori na svojem področju, kar je dolžan, in pusti drugim, da opravljajo svoje dolžnosti na svojih položajih. Zato nima škof ali duhovnik nobene oblasti nad politiki in ne more biti njihova senca, pa naj bodo desetkrat katoličani. Cerkev ni Partija. Tudi to bodo morali uvideti naši „vodniki“ in njihovi usmerjeno izobraženi novinarji.

Drago Ocvirk

Udeleženci srečanja so lahko po koncu govorov govornikom stavili vprašanja. Eden od teh je dejal, da bolj ko opozicija kakšnega ministra kritizira, boljši je. Tudi je menil, da bi morali objaviti seznam nekdanjih režimskih ovaduhov in jim preprečiti, da bi zdaj delali v policiji. Drugi je opozoril, da na primer na Jesenicah slovenski fantje ostajajo brez dela, veliko delavcev iz južnih krajev pa ima delo. Tretji je vprašal, kdaj bo uzakonjena slovenščina v uradnih službah, saj te sedaj pogosto vratar ustavi z besedami: „Šta očeš?“

GROŽNJE VOJAŠKEGA VRHA V BEOGRADU

Sprejetje slovenskih ustavnih dopolnil, še zlasti, kar zadeva slovensko teritorialno obrambo, se ni moglo izvršiti brez protesta vojaškega vrha v Beogradu. Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo je izjavil, da so se s tem v Sloveniji lotili ustanavljanja republiških oboroženih sil, kar da spodbija jugoslovanski obrambni sistem. Povedal je še, da ne bo dovolil ustanovitve oboroženih sil, vzporednih organov poveljevanja in samovolje pri opravljanju vojaške obveznosti. Teritorialno obrambo da bodo še vedno vodili iz Beograda.

Slovenski sekretar za ljudsko obrambo Janša je dejal, da je po ustavnih dopolnilih poveljnik TO predsedstvo

Karikaturna: Franjo Juri

rdeči klerikalizem

Lojze Peterle je v pogovoru s Startom rekel:

Klerikalizem je eden od umetno napihnjenih strahov, s katerimi so nas strašili v celotnem povojnem obdobju. Marsikoga so z njim tudi dobro prestrašili. To je bil strah, ki so ga lahko poklicali na pomoč v vsakem trenutku in je kot tak tudi uspešno deloval. Z njim so strašili celo v predvolilnem boju, češ zdaj bo prišla desnica, klerikalna desnica. No, nič takega se ni zgodilo. Edini resni klerikalizem po vojni je bil rdeči klerikalizem.

Slovenije, vendar samo v miru in izrednih razmerah, v primeru napada od zunaj pa še vedno Beograd. Vse zvezne ukrepe, ki bodo v nasprotju z odločitvami slovenske skupščine, bodo republiški organi onemogočili. Tudi na skrajni poseg so že nekaj časa pripravljeni, čeprav realno ni možen.

Janša je tudi dejal, da zvezni sekretariat niti z besedo ne omenja sprejete srbske ustave, po kateri je predsednik Srbije vrhovni poveljnik ne samo TO, ampak vseh oboroženih sil srbske države, in to ne le v miru, ampak tudi v vojni.

VOJSKA ZASEDLA ŠTAB TERITORIALNE OBRAMBE V LJUBLJANI

Konec septembra je slovenska skupščina sklenila, da postavi Teritorialno obrambo pod slovensko poveljstvo. Jugoslovansko državno predsedstvo je ta sklep razveljavilo in odločilo, da slovenski TO poveljuje vojaško poveljstvo v Zagrebu, katerega na čelu je slovenski general Kolšek.

Slovenski obrambni ministar Janša je nato odstavil poveljnika slovenske (Dalje na str. 35)

13. julija

„Pojdem na Štajersko . . .“ Kar sama od sebe mi je prihajala ta pesem v uho, ko sem sedal zjutraj v avto. Danes jo mahnem na štajersko stran, do Ptuja. Jutri pa na prejšnji v Prekmurje.

Dan je sončen in vroč.

Ljubljana, Domžale, Vir, Trojane — tu dobiš v gostilni dobre krofe.

„Od Celja do Žalca je ravno polje.“ Nekoč so fantje zapeli to pesem. Med njimi je bil eden, ki je jecjal, zaradi česar ni mogel drugih v petju dohitevati.

„P-p-p-resneto,“ je rekel, „k-k-ko st-t-te v-vi ž-ž-že v Ž-ž-žalcu, sem j-j-jaz š-š-še ved-d-dno v C-C-Celju.“

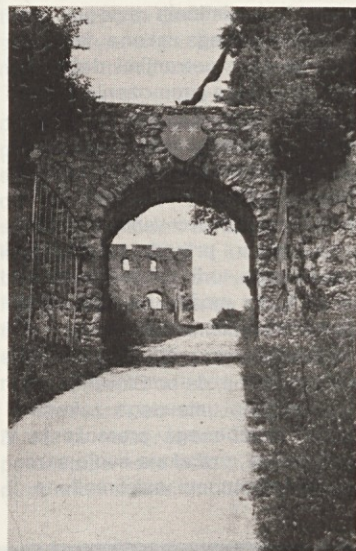
To je pa res ravno polje. „Dolina zelenega zlata“, hmelja. Nasadi ob žicah se vrstijo drug za drugim. Savinjski „golding“ je v svetu zelo cenjen. Kmečke hiše so nove ali pa prenovljene, gospodarska poslopja velika. Tu je doma denar.

po 45 letih križem kražem po Sloveniji

Celje. Rimska Celeia. Nekdaj dom mogočnih celjskih grofov.

Avto pustim na parkirnem prostoru pri postaji. Sedaj pa po mestu.

Staro mestno jedro ohranja še mogočne portale in arkade nad odprtimi hodniki. Celjski dom pravkar obnavljajo. Vstopim v opatijsko cerkev (všeč mi je ureditev k ljudem obrnjenega oltarja in krstilnik), grem mimo kipa splavarja ob Savinji, mimo starih ozkih uličic in starih dvorišč, nekdanje grofije, Narodnega doma, vstopim v Marijino cerkev (ki je pravzaprav pusta), grem mimo Starega piskra, po trgu, kjer žarijo po stojnicah kupi marelic (ki pa so bolj skromne sorte), mimo gledališča, ki zaseda nekaj nekdanjega mestnega stolpa, ogledam si Aškerčev spomenik

Vzhodna vrata v obzidje Starega gradu v Celju.

(ne vem, zakaj me spominja na morskega boga Neptuna), Plečnikovovo stavbo, v kateri ima prostore Ljubljanska banka, cerkev sv. Maksimilijana in Trubarjev spomenik.

Seveda se je treba peljati tudi na Stari grad, da si ogledam razpadlo trdnjavo „danes celjskih grofov in nikdar več“. Bolj kot razvaline je zanimiv pogled na Celje. Tu pa res leži ostri ovinek Savinje in njeno sotočje z Voglajno kakor na dlani. Mesto se širi v trikotju med Savinjo in železnico daleč po ravnini proti goram v ozadju. Na desni opazim novo cerkev Sv. Duha. Iz rdeče ploskve streh štrlijo cerkveni zvoniki in stolpnice.

Poslovim se od Celja. 3 km proti vzhodu in sem na **Teharjah**. Bral sem, da so bile Teharje nekoč svo-

Celje leži v kotlini, kjer jo Savinja v ostrem ovinku zapušča in si krči pot proti Zidnemu mostu.

bodna kmečka plemiška občina, ki je graščaki niso mogli potisniti v vrste podložnih kmetov.

No, in ta kraj si je izbrala nova povojna oblast na Slovenskem za množični grob tistih, ki so na življenje in svet gledali neprimerno bolj zrelo kot ona in ki so bili neizmerno bolj poštene kakor ona.

Avto ustavim pred župniščem. Župnika poznam. Sprejme me kot brat brata. Seveda mi po pogovorni štajerski gostoljubnosti takoj postreže z brizgancem — čudovito štajersko belo vino in Radenska — kar pomeni v hudi vročini in po dolgi poti pravi blagoslov. Sicer bo imel župnik čez dobro uro pogreb, a toliko časa ima še, da me pelje na smetišče, kjer so pokopani domobranci.

Pot naju pelje navkreber in mimo umetnega jezera, v katero se zlivajo izlake iz tovarne in pod katerim leže kosti likvidiranih takoj po koncu vojne. Pripeljeva do kraja, ki ga zelo pomenljiv napis označuje za ODLAGALIŠČE ODPADKOV. Pod večmetrskimi skladi smeti in zemlje počivajo kosti tistih, ki so bili za partijo res samo odpadki.

Kaj ni tudi zato partija sama pristala na smetišču zgodovine? Res, nekaj nepojmljivega je, kako je moglo nekaj mladih revolucionarjev začeti revolucijo pod krinko NOB in s tem vzeti na svojo vest tolikšno odgovornost. To je mogoče razumeti samo tako, da so jih na visoki šoli v Moskvi tako sfanatizirali, da so vsaj v začetku mislili, da delajo prav.

V tem skupnem grobu leži mogoče tudi moj najstarejši brat, vsaj iz Vetrinja je bil vrnjen na Teharje. Bil je poštenjak od nog do glave, globoko veren in poln življenja. Naša mama je en mesec zatem v Celovcu umrla. Tudi njeno smrt ima na vesti partija.

Z župnikom se vrneva v župnišče in se posloviva.

Cesta me pelje naprej skozi Štore, Šentjur pri Celju do Šmarja pri Jelšah. Tu se ustavim, da obiščem grob Frančka Križnika, ki se je pred desetimi leti z avtom ponesrečil na področju naše fare.

ODLAGALIŠČE ODPADKOV — pomemben napis na Teharjih, ki kaže na mesto, kjer je pokopanih več tisoč domobrancev.

Pokopališče leži na oni strani proge. Frančkov grob je v zadnji vrsti, prav pri železnici.

Ob grobu pomolim za Frančka, pa premišljam, kako vesel bi bil on sedanjih družbenih sprememb v Sloveniji.

Ko je imel enajst ali dvanajst let, je bral knjigo Ukrajina joka, v kateri so popisani sovjetski zločini v Ukrajini. Nekako v istem času mu je prišla v roke Seliškarjeva povest Tajno društvo PGC, ki menda opisuje, kako so se otroci organizirali proti fašistom. V mladi glavi je to dvojce skombiniral in začel samo-

dejno pisati plakate proti komunizmu in jih lepiti po stenah hiš.

Na sled mu je prišla milica in ga ne vem kolikokrat zasliševala. Na vsak način so hoteli od njega izsiliti „priznanje“, da ga je do pisanja in lepljenja protikomunističnih plakatov pripravil župnik, kar pa seveda ni bilo res.

Pot zavije proti severu do Poljčan, potem pa proti vzhodu skozi Makole in Majšperk mimo Ptujске gore na Ptuj.

Zapeljem čez Dravo prav v sredo mesta. Najprej moram poskrbeti za streho, mizo in posteljo, saj pravi latinski pregovor: Najprej živeti, potem modrovati. Kam drugam naj jo uberem kot k očetom minoritom, ki iz prošnje pasejo ptujске duše?

Že med potjo občudujem izredno lepo baročno pročelje rotovža. Iz ulic in uličic diha starodavnost. To je torej slavni rimski Poetovio, postojanka ob vratih v Panonijo.

Po cesti navzgor pridem do prošijske cerkve in do prošije.

Dobim opata. Mlad je in suh in rajši manjši kot večji, a ga je sama dobrota. Kajpada me takoj sprejme pod streho, pa tudi me povabi k večerji, čeprav sem že sanjal o večerji po želji v kakšni ptujски krčmi.

Večerja je mrzla, saj bi bilo v polletni vročini skoraj greh jesti toplo, je pa zelo raznovrstna in dobra. Da se s prijaznimi patri dolgo zasedemo v zanimivi debati, je seveda razumljivo.

bo še

Umetno jezero iz tovarniških odpadkov na kraju množičnih grobov po vojni postreljenih domobrancev.

ivan cankar

na klancu

roman

Čevljar ni nič sanjal in nič upal. Hči mu je šla služiti h kmetu, sina je bil dal k čevljarju v trg, tistemu, ki ga je bil izgnal na klanec. Ostal je sam in ni mu bilo dolgčas. Ponedrevi je krpal, zvečer je sedel v krčmi.

„Jaz nisem dal otrok takó daleč,“ je dejal, „zato da bodo našli précej spet na klanec.“

A kadar je šel mimo hiše, kjer je samotarila Mihovka, ga je potegnili nekaj čudnega proti durim. Ni bilo upanje, a morda je bila nezavedna želja, da bi se ne izpolnilo njegovo žalostno prerokovanje: „Vsi se bodo izgubili, vrnili se bodo na klanec in bodo na klancu poginili, kakor jim je bilo usojeno od začetka!“

Molčal je in je čakal, da bi Mihovka spregovorila, toda videl je na njenem obrazu, da se nič ni spremenilo, in skoro hudobno veselje se mu je zganilo v srcu, posebno če je bil pijan.

„Nič ne pišejo? Seveda nič ne pišejo! . . . Kako bi pisali, ko jim je slabše kakor nam. Mi živimo takole mirno in stradamo vsaj doma, v svoji izbi, kjer nas živ človek ne vidi, da bi se nam posmehoval. Ampak stradati med tujimi ljudmi, to je vse kaj drugega. Stradanje še ni najhujše — potikati se okoli, prositi ljudi, ki te gonijo prek praga — to je hudo, Mihovka! Naj bi bili ostali na klancu; kaj jih je gnalo ven!“ . . .

Francka se je poročila s krojačem Mihovom.

Mihov je začel izgubljati zaslužek, ko se je naselil v trg trgovec z oblekami. Zaradi dolgov se je družina preselila v umazano kočo na klancu.

Mihov se je zapil in ženo zasovražil. Odšel je na delo v svet in ni ga bilo več nazaj.

Sin Tone se je šel v oddaljen kraj učiti za krojača, sin Lojze je odšel v Ljubljano v šole, hčerka Francka se je s štirinajstimi leti oddpravila za deklo k notarju v tri, štiri ure oddaljeno mestoce.

Mati Francka se je postarala, oči so ji opešale. V hišo se je naselila revščina. Včasih sta prišla na pogovor pisar in čevljar.

In Francki sami je zastokalo v srcu: „Zakaj so šli?“

Zmerom manjše je bilo njeno upanje, sama mu ni več verjela, in le igrala se je časih z lepimi mislimi, ki je vedela, da so otroče in da se nikoli ne bodo izpolnile . . .

Šla je bila v Ljubljano pred letom dni, jeseni. Prišla je na stanovanje, Lojzeta ni bilo.

„Kje je Lojze?“

„Ni ga več pri nas — ne bom imela ljudi zastoni na stanovanju.“

Francka je omahnila.

„Kam je šel?“

„Jaz ne vem. Nisem šla za njim.“

„Kdaj je šel?“

„Mesec dni bo že. Kaj vam ni pisal?“

„Ni pisal!“ je odgovorila Francka in je sedla na stol v kuhinji.

„Tudi v šolo ni več hodil zadnje čase,“ je govorila gospodinja dalje. „Čisto se je zanemarljivo izgubil. Raztrgan je hodil okoli kakor lump, do kolena je imel hlače razklane . . . Saj so mu pripravili nekoga, da bi ga učil. Tako bi bil zaslužil dva goldinarja na mesec, pa ga je pustil. Še štirinajst dni ni hodil tja.“

Francki je legala nekaj silnega na rame. Klonila je glavo in ni slišala nič več, a gospodinja je pripovedovala dalje.

„Pa tudi tako bi ga ne imela več na stanovanju. Nepošten je bil — prišla sem nekoč v kuhinjo in sem ga videla, ko si je odrezal kos kruha. Še zganil se ni, spravil je

kruh prav počasi za suknjo in je šel na cesto . . . Izgubil se bo, nikoli ne bo nič iz njega. Tudi na Boga je pozabil in zdaj se mu tako godi. Zvečer ni maral več moliti. Ko so drugi poklekli, se je lepo razpravil in je legel. V cerkev ni šel nikoli, doma je ležal v nedeljo ves dan in še obul se ni. Seveda je imel take čevlje, da bi ljudje gledali za njim. Ampak v cerkev bi bil šel vendar lahko, ker Bog ne gleda na čevlje . . ."

Ko je gospodinja še govorila, je Francka počasi vstala in je šla proti durim.

"Ali mi ne morete nič povedati, kod bi ga iskala?"

"Pravijo, da je bil pri gledališču zadnje čase. Kje stanuje, ne vem . . . Če bi bil drugačen, bi morda imela še malo potrpljenja z njim, tako pa mi je pohujšal še druge in zato sem mu kar rekla . . ."

Francka je odprla duri in je šla. Ulice so se križale, tuje hiše, tuji ljudje. Prašala ni nikogar po Lojzetu, a gledali so za njo, ko se je opotekala in se je zadevala ob ljudi. Potem je ni bilo nikoli več v mesto.

"Izgubil se je, kakor mu je bilo usojeno od začetka . . ."

Francka je bila sama, a izba je bila polna spominov, šepetalo ji je na uho, govorilo je na glas, stopalo je s sten, vzdigovalo se je iz tal in se je motalo okoli nje. Nasmehnila se je časih, kadar je govorilo ljubeznivo in jo je tolažilo . . . Takrat je videla za mizo moža, ki je bil še mlad in vesel, ne tako čemeran in sključen, kakor je bil ob slovesu. Vrnil se je in je prinesel novo življenje. Tudi ona sama se je spremenila, ker se je bil spremenil on. Hodila je lahko, oči so bile bistre, kakor da bi ji bilo dvajset let in bi bila šele to uro odložila poročni venec.

Šele to uro je bila odložila poročni venec — ena sama noč je bila vmes in strašne sanje je sanjala tisto noč. Kakor da bi živel dolgo življenje, polno groze in trpljenja. Mož je šel in se je izgubil in je umrl med tujimi ljudmi. Imela

je troje otrok, troje lepih in ljubeznivih otrok in vsi so šli in so se izgubili in so umrli med tujimi ljudmi. Do krvi je delala, vse noči je premolila, roke so bile slabotne. Toda prišla je vanje silna moč in s silno močjo je branila svoje otroke, jih je držala za roko, da jih ne bi iztrgali iz njenih rok, ne jih pogнали v svet — šli so drug za drugim. Tekla je za njimi, ko so šli po klancu, za njimi je tekla po neizmerni samotni pokrajini, toda ni jih več došla. Izginili so. Megla je bila pred očmi in noge so omahovale, opotekale so se, zgrudila se je in čelo se je zadelo ob kamen na cesti . . .

To so bile samo strašne sanje, ena sama noč je bila in minila je . . . Zdaj pa se je vrnil mož — a glej, vrnili so se tudi otroci, Tone je prišel in prišla je Francka in tudi Lojze je prišel; gosposki je bil in smejal se je, ko se ni prej smejal nikoli . . .

Rožljale so med prsti jagode velikega črnega molka, a s sten je govorilo dalje, veselo se je razgovarjalo in je pripovedovalo o lepem življenju, ki je tam zunaj: "Tako ste skrbeli za nas, mati, dajali ste nam jesti, ko si sami niste privoščili kruha. Beračili ste za nas, ko ne bi

zase spregovorili besede. Oblačili ste nas, ko ste se sami tresli od mraza. Zdaj, mati, pa bomo mi vas redili in oblačili in vsega boste imeli dovolj . . .

Branila se je smehljaje, tako so jo obsipali z ljubeznijo in hvaležnostjo . . .

Samo igrala se je z lepimi mislimi, ni jim verjela. A vendar jih je klicala in se je bala, da se ne bi izgubile. Razgrnile so svetel pajčolan pred grozo, ki je bila zadaj in je strmela vanjo neprestano z votlimi očmi . . . In kadar se je pajčolan vzdignil, se je stresla in je zastokala, prihajali so strahovi in so napolnili vso samoto.

Kam je šel tvoj mož, ki te je ljubil in ki si ga ljubila tudi ti? Nisi ga držala za roko, izpustila si ga, ker si ga ljubila premalo, ker je bila tvoja ljubezen preslaba, da bi ga prišla s krepkimi rokami in ga priklenila. Šel je kakor popotnik brez doma in se je izgubil in je umrl med tujimi ljudmi. Nikogar ni bilo, ki bi mu rekel ljubeznivo besedo ob zadnji uri in ki bi mu zatisnil oči.

Kam je šel tvoj sin? Ali se spominjaš, kako sta šla po klancu gor, po samotni poti, in je gledal v tla in ni spregovoril besede od veli-

Grad BIZELJSKO je postavljen na vzpetino 6 km severno od Bizeljskega. Znan je po arkadnem dvorišču in raznem okrasju.

CERKNO, vas 20 km severno od Idrije, je znana po pustnih nastopih „lauferjev“ z izvirnimi domačimi maskami.

ke žalosti, ki mu je ležala na srcu? Šel je kakor na smrt obsojen in je šel za očetom. Zgubil se je in je umrl med tujimi ljudmi.

Kje je tvoja hči, ki je bila še tako majhna in slaba, ko si jo spodila od doma med tuje ljudi, kjer se bo zgubila in umrla na telesu in na duši?

Kje je tvoj sin, ki je šel na pot s tako velikim upanjem in se je zgubil v svetu kakor kosček papirja v vetru?

Kje so vsi, ki so te ljubili in ki si jih ljubila? Šli so in jih ne bo nikoli več . . .

Črne jagode so rožljale med prsti, ustnice so se premikale v molitvi, toda misli so se plazile težke in trudne po zemlji, niso se odprla nebesa, da bi posijal svetel žarek mednje.

„Zgubili so se, umrli so. Zastonj so bile vse solze, zastonj si oslepele, zastonj se ti tresejo roke prezgodaj . . .“

V dolgočasnem jesenskem dežju je prihajal počasi visoko naložen voz po veliki cesti proti trgu. Na vrhu vreč in zabojev se je tresel

razcapan človek. Poskočil je, kadar je zadelo kolo ob kamen. Kljusasta konja sta stopala dremaje. Tudi voznik je dremal in kadar je pokimal z glavo, se mu je usula s klobuka voda na kolena.

Šlo je polagoma proti trgu in ko se je ustavil voz pred štacuno, je splezal na cesto tudi razcapani popotnik. Ozrl se ni nikamor. Z drsajočimi, trudnimi koraki je stopal dalje, premočen, život upognjen, v roki majhno culo.

Ko je prišel mimo krojača, ga je krojač pozdravil izpred praga: „He, Tone! Mihov!“

Ni se ozrl, kakor da bi ga ne bil slišal, in je šel dalje, proti klancu.

Spremenil se skoro ni, odkar se je bil poslovil od matere. Prav tako suh je bil, prav tako sključen, čemern in krmežljiv. Redke kocine so mu poganjale na bradi in pod nosom, lica so bila vdrtja, jetična. Ko je šel po klancu, se je oddahnil za vsakim drugim korakom, postal je in gledal nazvoj.

Čevljar se je bil napravil v krčmo, ko ga je srečal.

„Mihov! Ali je oče ali je sin?“

Popotnik je hotel dalje.

„Postani, človek! Ali ne poznaš svojih sosedov?“

Stopil je k njemu in ga je prijel za ramo.

Tone se je ozrl nanj in je zamežikal z razbeljenimi, rdeče obrobjenimi očmi, kakor da bi bil pogledal v luč.

„Sin je, ampak če bi te ne pogledal od blizu, bi se zmotil. Kaj te je prignalo na klanec nazaj?“

„Ali so oče že doma?“

„Tvoj oče? Ni ga še doma, pa mislim, da pride tako, kakor si ti prišel . . . Stopi malo z mano, fant!“

„Moram domov.“

„Se nič ne mudi. Prideš še tako prezgodaj in toliko ga ne bova spila, da bi vrat ne našla.“

Porinil ga je pred sabo v krčmo.

„Četrtnko ga prinesil . . . Zdaj lepo pij in pripoveduj!“

Tone je molčal in je gledal predse na mizo. Čevljar je pil.

„Torej pij! Trezen boš in molčal boš, ko boš v grobu. Zdaj pa govori in pij!“

Tone je izpil na dušek.

„No, kako je v svetu, a?“ je prašal čevljar z malo porogljivim glasom.

„Jaz sem mislil, da so oče doma,“ je odgovoril Tone zamišljen. „Zadnjič, ponoči, dva meseca je že od tega, sem bil pri oknu in oče so šli mimo in so me poklicali. Svetlo je bilo, videl sem jih natanko.“

„Sanjalo se ti je, fant.“

„Nič se mi ni sanjalo. Stal sem pri oknu in so šli mimo in so me poklicali.“

Pomolčala sta. Čevljar je točil.

„Kje pa si bil takrat?“

„Ne vem. V Zalesju sem bil menda. Ali pa tudi ne . . .“

„Kako . . . vraga! To boš vendar vedel, kje si bil! Kod pa si vse hodil?“

„Po svetu, koder so me gnali.“

„Kaj nisi imel nič dela?“

„Ne vidim.“

Čevljar je malo pomislil.

„No, seveda, če ne vidiš . . . Zakaj pa si potem šel odtod?“

„Kaj bi doma?“

„Kaj bi doma! Čemu pa si se zdaj vrnil?“

„Saj se nisem vrnil! Prišel sem mimo in pojdem dalje.“

Čevljar se je čudil zmerom bolj, gledal je postrani na jetični obraz, ki se je sklanjal prek mize in nekoliko sočutja je bilo v njegovem pogledu.

„Kam pojdeš?“

„Kamorkoli! Kakor sem hodil doslej.“

Čevljar se je jezno nasmehnil.

„Dokler ne ostaneš v kakšnem jarku, ne?“

„Dokler ne ostanem v kakšnem jarku!“

Ostala sta do mraka v krčmi, potem pa se je Tone vzdignil.

Hiša je bila kakor takrat, ko se je poslovil.

Stopil je v vežo in odprl duri.

Mati je sedela ob peči, vzdignila je glavo in je strmela vanj.

Tone je položil culo na klop in je sedel za mizo.

„Kako pa vi, mati? Prišel sem mimo in sem stopil v hišo, da pogledam malo k vam.“

Govoril je počasi in nato je zakašljaval globoko iz prsi.

Mati je stopila k njemu, sklonila se mu je čisto blizu k obrazu, da ga je videla natanko in zajokala je.

„Čemu pa jokate, mati?“ se je začudil Tone.

„Kaj so ti storili zunaj, da si tako ubog in bolan?“

„Nič mi niso storili . . . Ali ni bilo očeta domov, mati?“

„Ni ga bilo.“

„Ko sem stal pri oknu, ponoči je bilo pred dvema mesecema, so šli mimo in so me poklicali.“

Mater je spreletelo.

„Jaz sem ga slišala — dva meseca je že od tega in svetlo je bilo zunaj. Tudi tod mimo je prišel in je poklical v hišo. Ko sem stopila k oknu, ni bilo nikogar več — tam po klanecu je šla njegova senca in se je izgubila za pisarjevo hišo . . .“

„Umrli so!“ je dejal Tone in je naslonil komolce na mizo.

„Kaj dela Lojze?“

„Nič več ne študira. Izgubil se je.“

Tone se ni zganil.

Zmračilo se je v izbi. Sedela sta

Poslopje CELJSKE GROFIJE z dvoriščne strani — s prelepimi arkadami.

v temi in videlo se je samo dvoje bledih obrazov.

Tone je vstal.

„Jaz pojdem ležat, mati — jutri moram dalje.“

Mati ga je prijela za roko tako trdo, da ga je zbolelo.

„Kam pojdeš? Kam moraš?“

„Dalje! Prišel sem vas pogledat in zdaj sem vas videl.“

„Nikamor ne pojdeš, Tone, otrok moj!“ je govorila mati mehko in lju-beznivo. „Pri meni ostaneš zdaj. Čakaj, da ti skuham večerjo, ko si lačen . . . in luč prižgem, da bova videla . . . in potem pojdeva spat . . .“

Skuhala je kavo, prinesla je kruha na mizo in po večerji mu je pomagala, da se je slekel. Spravila ga je spat kakor otroka in odela ga je sama.

Zaspal je kmalu in je sopal na glas in mukoma. Čelo je bilo nagubano, obrvi so se mršile, na licih se je prikazala senca bolne rdečice, ustnice so bile suhe, razpokane in vroče. Težka, smrdeča sapa mu je prihajala iz ust . . .

Komaj se je zjutraj danilo, se je zbudil in se je hotel hitro napraviti.

„Kam, Tone?“ je zaklicala mati. Prestrašila se je in je skočila s postelje.

„Moram!“ je odgovoril Tone. Hotel je pobrati hlače, ki so bile na tleh. Opoťekel se je in se je zgrudil. S komolcem je sunil ob duri.

„Tone!“ je zakričala in je pokleknila k njemu.

Pogledal jo je z vodenimi, mirnimi očmi. Ustnice so bile krvave. Roka, ki se je opiral z njo, je bila v krvavi luži. Glava mu je klonila.

Mati mu je položila roko okoli vratu in se je okrvavila na prsih.

Umril je Tone še tisto noč.

— — —

Čisto so se izgubile lepe misli, ki je bilo morda še malo upanja v njih, in sama groza je bila v izbi.

Zunaj pa se je bližala zima. Že so se stresala okna v vetru, ki je pihal od severa.

Na klanecu so se bali zime. Kurili so s pohištvo in z ukradenimi poleni, toda mraz je prihajal skozi razpokane duri, skozi razbita okna in led se je delal na vlažnih stenah.

bo še

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Kot smo že poročali, ima Slovenska katoliška misija v Veliki Britaniji svoj novoizvoljeni pastoralni svet, ki ga verjetno že več kot 15 let ni bilo. Prvi sestanek je bil 29. julija 1990 ob priliki

Srečko Jereb v pogovoru z dr. Alojzijem Kuharjem ob njegovem obisku pri rojakih v Walesu leta 1950.

nove maše g. Petra Kravosa v Rochdalu. Predsedoval mu je sam ravnatelj za dušnopastirsko delo med slovenskimi izseljenci g. škof Metod Pirih. Ob tej priliki so člani soglasno izvolili g. Dušana Pleničarja za predsednika sveta. Sklenjeno je bilo, da bodo člani sveta s področja Londona in Bedforda, v glavnem iz čisto praktičnih razlogov, sestavljali delovni odbor sveta, ki bo vodil sprotne posle in odločal samo v tistih nujnih zadevah, ki po zdravi logiki, dokler nimamo nekega poslovnika, ne spadajo v pristojnost celega sveta. Člani tega delovnega odbora so: ga. Gabrijela Rehberger in gospodje Karel Cor, Rafko Jakobič, Ivan Lavrič, Dušan Pleničar in Vili Savrič. Tajniške posle opravlja g. Vili Savrič, blagajniške pa ga. Gabrijela Rehberger.

Na prvi seji delovnega odbora sveta, dne 29. septembra 1990 v Slovenskem domu v Londonu, so člani pod vodstvom predsednika razpravljali o številnih perečih vprašanjih, predvsem o finančnem vzdrževanju slovenskega duhovnika v Veliki Britaniji, o splošnem gmotnem stanju naše misije in nazadnje o problemu vzdrževanja našega doma.

Pred tem pa so na seji obravnavali izjavo ministra dr. Janeza Dularja pod naslovom Slovence po svetu, ki je bila objavljena v Našem tedniku, Celovec, 14. 9. 1990. V glavnem se je pastoralni svet z njegovo izjavo strinjal — pomislek je imel le o nadaljnji vlogi Slovenske izseljenske matice, ki je do nedavnega veljala med nami le za podaljšano roko udbe. Mnenja so bila izražena, da bi se Slovenska izseljenska matica popolnoma ukinila in bi jo nadomestila ustanova z drugačnim imenom, ki bi uživala zaupanje vseh Slovencev.

Veliko si obetajo od novoustanovljenega Katoliškega središča za Slovence po svetu, katerega ravnatelj je Janez Rihar, in upajo, da bo ta center kmalu začel polnomočno delovati. Želijo, da bi bilo Riharju omogočeno posvetiti ves delovni čas temu novemu središču.

Pri razpravljanju o narodni spravi so bila v glavnem izražena mnenja v skladu s stališčem slovenske Cerkve, čeprav je potrebno še mnogo več. Pastoralni svet se je dotaknil tudi višarskega apela Vinka Žaklja iz Belgije. Mnenja so bila v prid hiši na Višarjah.

Skupina slovenskih fantov (sedaj že ne več tako mladih) po nedeljski maši v Hirwainu (Wales) leta 1948. Duhovnik med njimi je g. Juraj Kokša, sedaj pomožni škof v Zagrebu.

Slovenci iz naše skupnosti na severu leta 1951.

Londonska skupina rojakov iz leta 1953.

avstrija

PREDARLSKA

• Nedelja tujih delavcev:

Ko se po poletnih počitnicah in dopustih vrnemo na svoja delovna mesta in se začne ustaljen ritem življenja, obhaja Cerkev v Avstriji nedeljo tujih delavcev. Cerkev se zaveda, da so vsi ljudje pred Bogom enaki in je njena velika skrb za njihovo duhovno in materialno stanje. Ker se je problem tuje delovne sile v zadnjem letu še povečal iz znanih razlogov, je to vprašanje še bolj aktualno. Po padcu berlinskega zidu in komunistične diktature v Vzhodni Evropi je dotok ljudi iz dneva v dan večji. Kam s temi ljudmi, kako preskrbeti stanovanja in vse, kar je povezano z normalnimi pogoji za življenje, se spoprijemata država in Cerkev.

Za letošnje srečanje je Cerkev izbrala moto: „Bog ljubi tujce, . . . in ti?“ Precej izzivalno vprašanje, posebno tistim, ki se zanje ne zmenijo ali so celo sovražno razpoloženi do njih. Ob vsesplošni svetovni krizi in pomanjkanju delovnih mest je do neke mere opravičena skrb za domače ljudi. Z dobro voljo in pripravljenostjo pomagati se da veliko narediti.

Letos smo imeli skupno srečanje v župniji Altag, kjer živi kar velik procent tuje delovne sile. Mogoča cerkev

se je napolnila v glavnem z domačimi verniki, kar je razumljivo, saj je namenjena njim, da bi se поблиže srečali s tujci in zvedeli za njihove težave. Povabljeni smo bili vsi, ki tukaj delamo in živimo. Odzvali pa smo se le tisti, ki izpovedujemo isto vero. Manjkali so pravoslavni in muslimani.

Pri maši so sodelovali naš cerkveni zbor, hrvatski Maestral, zborček Poljakov in Filipinke z ritmičnim predvajanjem molitve očenaša. Nagovor med mašo je imel domači župnik, ki je glavne misli navezal na evangelij te nedelje. Bog najema delavce ob različnem času in jih nagraduje po delu. Ne gleda na narodnost, izobrazbo in druge okoliščine, ampak na človekovo pripravljenost pomagati. V božji vinograd smo poklicani vsi, da ga obdelujemo; eni malo prej, drugi pozneje. Samo gospodar daje plačilo.

Po skupnem evharističnem srečanju smo bili povabljeni v dvorano, kjer je sledil kulturni program. Vrstilo se je petje in narodni plesi, vmes nagovori in pozdravi različnih predstavnikov oblasti in Cerkve. Moški pevski zbor domače župnije je obogatil večer s kvalitetnim programom. Veselo srečanje se je nadaljevalo ob obloženih mizah in naši muzikantje so skrbeli za ples in družabnost.

• Romanje v Einsiedeln

Ko se naše življenje po napornih dopustniških dneh malo umiri, je predvideno naše vsakoletno romanje v Einsiedeln. Čeprav smo že doma poromali h kaki božjepotni cerkvi, pa je v tujini gotovo drugačen občutek, ko se v velikem številu snidemo in pogovorimo. To

je že kar v navadi, da je četrta nedelja septembra rezervirana za romanje. Skoraj do zadnjega ne vemo za število, pa se avtobus napolni z verniki. Nekateri pa so poromali s svojimi „konjički“.

Dan je bil sicer deževen, razpoloženje pa je bilo vseeno veselo — romarsko. Po dobri uri vožnje smo se srečali s Slovenci, ki so prišli že pred nami v Einsiedeln. Ni bilo veliko časa za kramljanje, ker nas čaka sprava z Bogom, potem pa maša. Tokrat jo je opravil ljubljanski pomožni škof msgr. Jožef Kvas kot zastopnik slovenskih škofov. Bazilika se blešči že skoraj vsa v novi preobleki in so jo verniki napolnili. Po pozdravu in izročitvi šopka škofu se je začela maša. V nagovoru je škof razmišljal ob Marijinem zgledu naše življenje v tujini in naš odnos do vere, pripadnosti narodu in poštenosti. Povsod se moramo zavedati tega, da smo Slovenci. Med mašo je podelil zakrament birmе. Tudi izmed naših se je ena pridružila birmancem.

Na koncu pa še pete litanije MB, kar organsko spada k temu romanju. Tu pride najbolj do izraza naša pobožnost do Marije. Zahvaljujemo se Mariji s petjem in vzkliki in se ji priporočamo za nadaljnje življenje.

Po končanem opraviilu v cerkvi gremo na kosilo. Ob 16. uri pa je bil kulturni program. Tokrat so se nam pridružili pevci s Tržaškega. Zapeli so venček narodnih pesmi. Predstavil se je tudi domači zbor in plesna skupina. Vmes pa pozdravi in nagovori „malo za šalo, malo zares“.

Kjer je prijetno in veselo, se ure hitro iztečejo. Prišel je čas odhoda. Slovo in pozdravi ter dobre želje do naslednjega romanja v prihodnjem letu.

• Planinska maša

Vedno več ljudi išče razvedrila in svežega zraka v hribih, posebno ob nedeljah in praznikih. To so tisti, ki delajo po tovarnah in živijo v mestih, kjer je ropot in onesnažen zrak. Tudi Slovenci imamo več skupnih izletov na gore med letom. To so skupinski izleti z izkušenimi vodiči. Enkrat na leto pa je tudi planinska maša nad Bodelom. Letos je bila na zadnjo nedeljo v septembru. Kraj je lahko dostopen za vse. Izlet in maša sta odvisna od vremena. To nedeljsko jutro je bilo sončno in toplo. Moralo bi pa še bolj greti, da bi se jih več odločilo. Ker je kapela majhna, je bila polna. Žal pa jih je skoraj polovica prišla po končani maši. Ko je človeku dobro, najlažje pozabi na Boga. Bog pa kljub temu spremlja in vabi vsakega v svoje naročje. Prav hribi in njihova tihota sta najlepša prilika za pogovor z Njim. Daritev pa je najvišja oblika tega srečanja z Bogom in zahvala za to, da jo lahko uživamo. Ob slovenski pesmi in domači besedi se človek čuti bolj nagovorjenega in najde spet večje veselje in moči za življenje v tujini. Ko bi se tega še zavedali in čutili, bi pokazali s svojo navzočnostjo, da je slovenski rod veren in zvest svojemu idealom.

LINZ

Maša narodov: V polnem Marijinem domu nam je maševal letos škof Wagner (ne škof Aichern, kakor nam je bilo

prej rečeno). V programu so letos tudi močno sodelovali Avstrijci. Program je bil lep. Škof je v pridigi poudaril ljubezen do bližnjega in razumevanje do zdomcev, saj nihče ne želi biti v tujini, če mu domovina ne da kruha, ga mora iskati v tujini.

Kakor je najprej izgledalo, naj bi bili letos po dolgih letih brez slovenskega duhovnika; o tem smo bili do konca maše prepričani. Po maši pa se naenkrat pojavi pri naši skupini lep, mlad fant in pravi: Jaz sem Ludvik Počivavšek, vaš duhovnik! Z veseljem smo ga sprejeli v našo sredino. Slovenci smo bili ponosni na naših 13 narodnih noš. Na orgle nam je igral naš organist Zore. Po maši pa je bila zabava pred cerkvijo.

To je dan, ki ga je naredil Gospod, smo imenovali nedeljo 7. oktobra. Ob 9.30 smo imeli slovesni sprejem novega duhovnika g. Ludvika Počivavška. Sprejem je vodil narodni delegat g. Štekl z Dunaja. V nagovoru mu je dejal, da nam naj bo dober duhovni oče in da naj mu tudi mi pomagamo po naših močeh. Zahvalil se je tudi za zasluge za ta dogodek predsedniku cerkvenega odbora in vodju naše skupnosti Zoretu. Silke Skala mu je podala šopek v pozdrav. Pred koncem maše smo zapeli zahvalno pesem in zmolili desetko rožnega venca, česar nas je naučil naš nepozabni g. Lavrič. Vsi se iz srca zahvaljujemo mariborskemu škofu, da nam je poslal duhovnika!

Po maši smo imeli skupno veselje v klubu. Zore je izrekel novemu duhovniku dobrodošlico in željo dobrega skupnega sodelovanja. Naše žene so nape-

kle peciva in potic, da nam je še ostalo, ga. Anica Sadl je pa poskrbela za kosilo duhovnikov. Polne roke dela je imela seveda tudi naša kuharica Silva Joun. Bog jim plačaj!

Ob tej priliki je praznovala ga. Cvetka Robnik svoj rojstni dan. Zapeli smo ji zdravico. Ona nam je pa plačala pijačo. Želimo ji še mnogo let in se ji lepo zahvaljujemo. Za zabavo nam je pa zaigral na harmoniko g. Zlatko.

Seveda smo bili tudi tokrat v narodnih nošah. Lepa hvala vsem tistim, ki imajo narodne noše, in želimo, da bi se število še povečalo!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Romanje v Lurd — V tednu med 17. in 21. sept. smo Slovenci iz belgijskega in holandskega Limburga romali v Lurd. Imeli smo čudovito vreme, videli in doživeli smo lepe reči. Lurd je bil tudi za nas kraj molitve in premišljevanja. Naši skupini so se pridružili tudi nekateri Flamci in Holandci, s katerimi smo bili v popolnem sožitju. Za ljubitelje narave je bila vasica Gavarnie pod snežniki v Pirenejih posebno doživetje. Le škoda, da smo povsod imeli premalo časa.

Iskrena zahvala ge. Mariji Novak-Čotar, ki je naše potovanje tehnično pripravila in vodila, ter g. Adu Hamersu, ki je v Holandiji zbral skupino.

Upamo, da bo naše romanje v Lurd pustilo za seboj vsaj nekaj blagodejnih sadov.

Gospod, pošlji nam mož in žena, mož in žena duha, srca, značaja in dejanja!

Gostovanje pevskega mešanega zbora Hrast iz Doberdoba. — Ob koncu septembra smo v Limburgu sprejeli v svoje domove 54 pevcev in pevk zbora Hrast iz Doberdoba na Goriškem. Prišli so na Mednarodni festival, ki se je odigral 30. sept. v Eisdeni.

Prejšnji večer je Hrast pod vodstvom g. Hilarija Lavrenčiča nastopil skupno s Slomškovim zborom v cerkvi v Eisden-dorpu.

Slovenske narodne noše v Linzu

Krstno slavlje v družini Barba-Harcet iz Bruslja, ko je Emil postal božji otrok . . . V sredi sta boter in botra iz Bertokov, Slovenija: g. Stanko Vukina in njegova žena ga. Marija, roj. Vukovič.

Takoj smo začutili visoko kvaliteto tega zbora, ki nam je nanizal venec narodnih in umetnih pesmi.

Solist g. Kobal N. nam je doživetu in mojstrsko zapel nekaj narodnih.

Naslednji dan je Hrast nastopil v krajevnem gledališču, kjer smo mogli slišati tudi najodličnejše zборе iz Češke, Poljske, Finske, Madžarske in Belgije. Izredna priložnost za kritične ljubitelje lepe pesmi. Seveda smo z največjimi simpatijami poslušali Hrast iz Dobre doba. Drugi zbori so bili akademski zbori iz velikih mest, Hrast pa je prihitel iz male vasice na Goriškem in prepričljivo dokazal svojo kvaliteto. Za nas je Hrast v svojih okoliščinah in zaradi svoje kvalitete pravi kulturni čudež, ki je sad osveščenosti in vztrajnega strokovnega dela dirigenta in članov.

Po njihovem nastopu smo imeli skupno mašo, kjer smo se Stvarniku zahvalili za lepe pevske darove in smo sklenili, da bomo v nevihtah časa in življenja stali trdno, zanesljivo in dokončno kot Hrast v viharju.

Nova ognjišča: Naš bivši sodelavec pri Veseli mladini g. Daniel Koren iz Opglabbeeka je 8. junija 1990 sklenil zakonsko zvezo z gđc. Collette Ostrycharz.

Naš bivši sodelavec pri Veseli mladini in pevskem zboru g. Srečko Žabot iz Genka pa se je 11. avgusta t. l. poročil z gđc. Hide Van Eyck.

Obema mladima paroma iskreno čestitamo in voščimo obilje božjega blagoslova.

Božji blagoslov v družini: V Eisdenu smo v septembru oblili s krstno vodo prvorojenca Antona Vulča, ki se je kot

sin Edija Vulča in njegove žene Laurence 19. 2. 1990 rodil na Tahiti!

Iskreno čestitamo in želimo vso srečo pri vzgoji.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Nekaj novic iz zahodne Belgije, kar po vrsti:

V nedeljo, 19. avgusta, je izs. duhovnik *krstil* malega Emila, drugega sinka v družini Barba-Harcet iz Bruslja, Anderlecht. Krst smo imeli kar v kapeli Notre-Dame v Bruslju, kjer imamo običajno naše službe božje. Mali Emil se je rodil 9. marca t. l.

Ponovno smo imeli *krst* v Bruslju v nedeljo, 2. septembra, ko je izs. duhovnik *krstil* drugega otroka v družini Vetsuypens-Kosec iz Bruslja, Ander-

lecht, kateremu so dali ime Nicolas. Rodil se je 28. 6. 1990 v Uccle.

V župni cerkvi St. Famille, Woluwé-Saint-Lambert, Bruselj, se je v soboto, 29. oktobra, *poročil* g. Daniel Horvat, po rodu Hrvat iz Châtelineaua, z gđc. Françoise Marenne iz Bruslja; poročni obred je imel slovenski izs. duhovnik na izrecno željo družine.

Prvega sinka imajo tudi v družini Leone-Ragolič iz Fleursa, ki se je *rodil* 18. 6. t. l. v Charleroiu. Pri *krstu* v nedeljo, 30. septembra, je prejel ime Vincent.

Vsem tem srečnim družinam tudi naše čestitke.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Smrt bivšega izseljenskega duhovnika v Parizu — 3. avgusta 1990 je v bolnici Sv. Jožefa v Marsfieldu, Wisconsin, USA Vsemogočni poklical k sebi slovenskega duhovnika dr. Emila

Romarji iz belgijskega in holandskega Limburga v Lurdu.

Poroka Corine Tivadar in Thierry Le-fuel, Sens, 15. 9. 1990.

Ob krstu Lorene Krysa v Port-Louisu (Morbihan).

Hodnika. Pokojni se je rodil v Žalcu leta 1910. Pred vojno in med vojno je študiral na Katoliški univerzi v Parizu, kjer je dosegel doktorat iz teologije, filozofije in cerkvenega prava. Med vojno in po vojni je skrbel tudi za slovenske izseljence, preseljence in begunce v Parizu in Franciji ter vodil slovensko misijo v Parizu do leta 1949. Takrat je

Kevin Kerčmar-Mesarič s svojo botro Florence in botrom Štefanom.

odšel v Združene ameriške države, kjer je v škofiji La Crosse, v državi Wisconsin, neumorno in goreče deloval na raznih župnijah. V Parizu smo zanj opravili sveto mašo prvo nedeljo v septembru in prosili milostljivega Boga, naj mu bo v večnosti obilni plačnik za njegovo zgledno duhovniško delo in življenje.

Predstavitve slovenske knjige v francoščini — 20. septembra je bila na Institut des Langues Orientales predstavljena knjiga slovenskega tržaškega pisatelja Borisa Pahorja: *Pèlerins parmi les ombres*; slovenski izvirnik nosi naslov: *Nekropola*. Pri okrogli mizi je g. Evgen Bavčar predstavil avtorja in knjigo, nato pa je avtor sam odgovarjal na vprašanja.

Recital Stegujeve poezije — 26. septembra je poteklo leto, kar je odšel v večnost g. Vili Stegu, izseljenski duhovnik v Nemčiji, ki je bil obenem pesnik in pisatelj. Nedeljsko mašo, kjer je v pridigi prelat Čretnik orisal lik pokojnega Vilija, smo darovali zanj, njegova sestra ga. Ana Vičič pa je s prijatelji pripravila res lep recital njegovih pesmi, ki bodo kmalu izšle v knjigi. G. Ciril Valant je prikazal Steguja kot pesnika in kulturnega delavca, gospa Angela Vidmar pa je povezovala posamezne recitacije in pevske točke, kjer sta Anne-Marie Jan iz La Machine in Tomaž Debevec iz Buenos Airesa občuteno zapela Vilijeve pesmi, ki jih je uglasbil Jože Trošt. Pevski zbor Naš dom pa je zapel tri pesmi v spomin njemu, ki je živel svoje zdomstvo med svojimi zdomci-farani, „postal sem eden izmed njih mnogih, njihov sopotnik“, je sam zapisal.

V razmišljanju Duhovna podoba slovenskega zdomstva, ki ga je Vili Stegu napisal tik pred smrtjo, pravi: „Vsaka odločitev za odhod v tujino ima svoje velikokrat skrito ozadje, svojo travmo . . . Tujina, beseda z mračnim prizvokom. Zapuščaš varno ozračje in okolje, v katerem te je doslej kalilo in oblikovalo življenje . . . V tujini najprej strahotno jecljaš. Izgubiš ta preverjena in stokrat preizkušena tla pod nogami . . . Tipaš v ta drugi, tebi tako tuj svet. Le počasi razbiraš šifre drugačnega čustvenega in miselnega sveta, drugačnih tal pod nogami. A čudno, z leti se v ta tla vse tesneje vračaš in jih celo sprejmeš za svoja. Drugače tudi ne more biti. Bi ne mogel obstati, če bi se vekomaj čutil tujca. Res je, da se v tujini nikdar ne počutiš popolnoma doma. Res je pa tudi to, da dom zate ni več to, kar je bil. Je to prednost ali frustracija? Za marsikoga prednost, za marsikoga frustracija . . .

V oktobru je slikarka Marija Demšar razstavljala v Parizu svoja dela v Galeriji Horizon, rue de Bourgogne.

Martinovanje — Društvo Slovencev vabi na martinovanje, ki bo v soboto, 10. novembra, v dvorani Slovenskega doma. Ob sedmih zvečer maša v cerkvi, od osmih naprej martinovanje v dvorani.

Koncert — Naša rojakinja Anne-Marie Jan in naš prijatelj Laurent Lamy prirejata pevski in klavirski koncert v sobo-

to, 17. novembra 1990, v Chatillonu, v Conservatoire Municipal, 5 rue Paul Bert. Na programu so: Händel, Berlioz, Trošt, Duparc, Bellini, Beethoven, Schumann, Rachmaninoff, Schönberg. Vsi, ki ljubite petje in glasbo ter želite podpreti svoje, ne zamudite te enkratne priložnosti. (Rue Paul Bert je ob Avenue de Paris, ob cesti 306, v neposredni bližini velikega cestnega križišča v Chatillonu.)

Miklavževanje bo v nedeljo, 2. decembra, po maši v Slovenskem domu.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

V novembru se bomo z molitvijo, daritvijo in dobrimi deli spominjali naših dragih v večni domovini. Njihove grobove bomo obiskali po običajnem redu. Maše s priporočilom in molitvami so: v Bruayju 1. novembra, ob 17. uri; v Méricourtu 2. novembra, ob 10.30; v Liévinu 2. novembra, ob 17. uri; v Tourcoingu 4. novembra, ob 16.30; v Brillonu 11. novembra, ob 16. uri, nato molitve na pokopališču.

Na praznik Kristusa Kralja, 25. novembra, bo maša v Armetieresu ob 16. uri v cerkvi sv. Terezije. Prisrčno vabljeni!

Zakrament sv. krsta so prejeli Benjamin Lukaszky; Karolina Joly; Thifanie Francine Philippine Weppe; John Firley; Julien Didier Daubresse; Allison Arlette Marie Falicijan; Loic Victor Guy Dupont; Gregory Dupont; Celine Szalajka. Naj jih varujejo njih angeli varuhi! Staršem in botrom naše čestitke!

Zakrament sv. zakona so si dali: Frederic Saje in Brigitte Guffoy; Michel Queva Bernard in Alexendrine Paskowiak; Frederic Stempliwski in Dorothee Boulinguez; Joseph Valetič in Patricia Leturgez; Laurent Charière in Benedikte Zorko; Didier Felix Mustar in Isabelle Guegant. Naj vse te mlade družine spremlja božje varstvo in božji blagoslov!

TUCQUEGNIEUX-AUMETZ

Z žalostjo moramo zapisati, da je morala v bolnico gospa Repsel, ki je padla v sobi in si nalomila nogo pod kolenom. Gospej Repsel preizkušnje v življenju ne prizanašajo: zdaj smrt tega člana v družini, zdaj bolezen drugega, zdaj njena operacija, zdaj biti na

vozičku in biti odvisen od drugih, zdaj to, zdaj ono, toda gospa kljubuje, ker je žilava. Ko jo bodo odslovili iz bolnice, jo bo vzela k sebi hčerka Tončka v Vosges.

Sestra Antoinette Rože, ki je bila dolgo leta bolniška sestra na kliniki v bolnici Briey, je obhajala 15. septembra v materni hiši *zlati jubilej* svojih redovnih obljub. Marsikateri Slovenec je bil v letih po vojni deležen njene ljubeznive postrežbe in prijazne besede. Pred nekaj leti je prenehala s to službo in postala takorekoč desna roka bolniškega duhovnika.

Sestri Antoniji čestitamo k njenemu zlatemu jubileju in ji želimo, naj Bog po njej še naprej blagoslavlja bolnike in ji da zdravje, da bi dočakala še biseri in železni jubilej.

Ko mislimo nanjo, ne moremo, da ne bi mislili tudi na njeno sestro, tudi redovnico, na njene krvne brate in sestre in pa kajpak na pokojno mamo, ki jo je nekaj let imela še posebej na skrbi ona.

Še to: vsi, ki bi radi imeli Pratiko za 1991. leto, naj se po telefonu obrnejo na g. Dejaka v Aumetzu. Njegov telefon je: 82-91-85-06.

FREYMING-MERLEBACH

Letošnje leto je bilo zelo bogato ssa-kovrstnih verskih in kulturnih ter prijateljskih manifestacij, tako da smo v sporočilih za Našo luč malo v zaostanku. Zato mi dovolite kratek povzetek važnejših srečanj in zborovanj.

1. maj v *Habsterdicku* — Letošnji prvi maj je bil še povsem slovesen in svečan, saj smo praznovali *zlati mašo* našega dobrega znanca, obiskovalca

in nekdanjega dušnega pastirja dr. Franca Felca, naslednika za tri leta msgr. Stanka Grimsa. Zlatomašni pridigar je bil prelat Nace Čretnik. Zbor Slomšek iz Merlebacha je ubrano prepeval, sodeloval je tudi oktet Simona Gregorčiča iz Slovenije, ki je tudi med skupnim kosilom v Merlebachu pričaral domače vzdušje in s tem povečal slavlje zlatomašnika. Ob 16. uri smo imeli skupne litanije z blagoslovom. Franc Felc je tudi obiskal mlin v Thicourt, kjer počasi in marljivo nastaja nov dom duhovnih vaj. Za njegovo vsestransko pomoč se dr. Felcu iskreno zahvaljujemo in mu želimo še mnogo let v Gospodovem vinogradu. Slovenska skupnost v Merlebachu mu je izročila Marijino podobo kot spomin in ponovno vabilo v naše kraje.

16. junij *pastoralni obisk in birma ob navzočnosti koprškega škofa Metoda Piriha*. — Z velikim veseljem smo v naši sredini sprejeli koprškega škofa Metoda Piriha, ki nas je duhovno potrdil v veri in s podelitvijo zakramenta sv. birme Nataši Lorsung, Sebastianu Korenu in Nikolaju Heroju opogumil naše mlajše kristjane v življenju po vrednotah evangelija. Koprski škof je s tajnikom naredil tudi skok v mlin in si temeljito ogledal posest in mlin, v katerem se vršijo obnove bodočega duhovnega središča.

15. avgust *Marijino vnebovzetje v mlinu*. — V skromnosti, toda v globoki veri, smo pred mlinom imeli prvo mašo na prostem. Sodelovalo je čez 200 vernikov, predvsem slovenskih, in nekaj iz okoliških vasi in Nancyja. Ob 12. uri smo imeli skupno kosilo na prostem.

Birmanci v kapeli sv. Jožefa v Merlebachu.

Zlatomašnik dr. Franc Felc v Habsterdicku 1. maja 1990.

Prve duhovne vaje v mlinu Thicourt.

Lepo vreme je pripomoglo k temu, da smo se tako duhovno kot telesno okrepčali in prijateljsko med seboj obogatili. Naslednje tovrstno srečanje bo prihodnje leto, 15. avgusta. V mlinu pa so se že vršile tridnevne duhovne vaje 27., 28. in 29. avgusta. Vsem pridnim prostovoljnim silam, predvsem mladini, ki je darovala v ta namen počitniški čas in dobro voljo, se iskreno zahvaljujemo.

Tradicionalno slovensko srečanje 2. septembra v Stiringu je tudi letos lepo teklo, saj so bili navzoči tudi številni gostje-slovenski rojaki iz Lebacha in okolice. Z narodnimi nošami in slovensko pesmijo so obogatili to srečanje. Domači čevapčiči kakor tudi potice in štrudelnji so bili izvrstni. Vsem za dobro voljo, počutje in požrtovalnost, iskren Bog plačaj.

Celodnevna srečanja bodo letos naslednje nedelje: 21. oktobra, 18. nov. in 10. dec. Za vse ostale informacije in rezervacije telefonirajte na slov. misijo Merlebach: 87 81 47 82.

nemčija

STUTTGART-okolica

Mladinsko pospravno srečanje. — V nedeljo, 9. septembra, so imeli naši fantje in dekleta, ki so se v tednu po binkošti udeležili potovanja po Sloveniji, svoje pospravno srečanje, katere-

ga se jih je udeležilo kar 46. Dopoldne so se z avtobusom zapeljali v Ludwigsburg, da si ogledajo tamkajšnji grad, ki je največja tovrstna baročna zgradba v Nemčiji in je bil zgrajen v 18. stoletju. Popoldne so se udeležili slovenske maše v Stuttgartu, med katero so brali berilo in prošnje. Večer je bil namenjen skioptičnemu spominu prepotovanih krajev po Sloveniji, medsebojni izmenjavi fotografskih posnetkov s potovanja, skupni pesmi in zvokom s kaset. Dan je prehitro minil in mladinci so se razhajali v upanju, da to srečanje ni bilo zadnje.

Svojevrsten dan žena. — V nedeljo, 23. septembra, se je nad 70 slovenskih žena in deklet zbralo v benediktinskem samostanu v Neresheimu. To ni bil le romarski shod v krasni baziliki samostana z versko mislijo in skupnim bogoslužjem, ampak predvsem dan krščanskih žena, ki iščejo in odkrivajo svojo vlogo v današnjem času. Dr. Janez Zdešar iz Münchna je v referatu skušal najprej prikazati žensko vlogo v zgodovini, ko je bila, gledana iz da-

našnjega časa, večkrat v marsičem prikrajšana in njena naloga preozko začrtana. Danes stremi žena po enakopravnosti z moškim na vseh področjih življenja. Išče tudi svojo primerno vlogo v Cerkvi. V drugem delu referata jo je predavatelj predstavil iz evangelijskega zornega kota, ki gleda sicer v ženi predvsem mater, čuvarico družinskega ognjišča in vzgojiteljico, ne zapira pa ji poti do veselega oznanjevanja odrešenja v naši Cerkvi. — Poleg načrtovanega sporeda je bilo v Neresheimu še dovolj časa za medsebojno spoznavanje in kramljanje, za skupno kosilo in kavo s pecivom, ki so ga udeleženke prinesle s seboj. Obiskale so tudi pokopališče ob baziliki, kjer počiva nad 20 Slovencev, ki so bili med zadnjo vojno preseljeni v ta kraj in so tam zaključili življenjsko pot. Shod žena v Neresheimu je bil na vsak način posrečen in koristen, kar so udeleženke same laskovo priznavale.

Pri birmanski maši 17. junija v Stuttgartu se je mladina kar dobro odrezala.

Fantje in dekleta iz Württemberške med obiskom Postojnske jame 6. junija letos.

Na družabnem večeru v Forchtenbergu 10. marca letos so poskrbeli za razvedrilo otroci slovenskih staršev.

Rog živi in vabi. — Spravne slovesnosti na Rogu v nedeljo, 8. julija, se je udeležilo tudi nekaj rojakov z našega področja. Spomin na največji zločin v zgodovini slovenskega naroda, zagrešen po slovenskih partizanih, jih je močno pretresel. Po 45 letih so končno zvedeli, da jim je šola in politična javnost lažljivo prikazovala stanje v Sloveniji med vojno in po njej. Sedaj je med nami veliko zanimanje za videokaseto o pravni slovesnosti na Rogu. V Heilbronn smo si jo skupno vsaj delno ogledali. Ob njej smo pogrešali temeljitejšega komentatorja. Ko smo slišali pesem pomorjenih Oj Doberdob slovenskih fantov grob, vzeto s kasete Slovenske zamlje čuvarji, nam je zastal dih.

Spomin srca — Vinska trgatev. — Letošnjo zahvalno nedeljo 30. septembra v Esslingenu smo slavili pod geslom Nagelj slovenski po svetu cveti. Tako se je glasil napis v dvorani Neckarhalle, kjer smo se zbrali k družabnemu delu prireditve. Ozadje odra pa je krasila značka Slovenija moja dežela s premerom 1,6 m. To je tista značka, ki je izšla v izseljenstvu in kroži skupaj z nalepko v 4000 izvodih med rojaki po svetu in doma. Prav po tej znački je nastala pesem Slovenski nagelj, katero smo na tej prireditvi posebej poudarili, saj pozna kar 20 melodij. Njen nagrajeni napev je zaigral komponist g. Franc Arh sam, zapel pa njegov mlajši brat Andrej, oba iz Stuttgarta. S to pesmijo smo pričeli spored v dvorani, med katerim sta nastopila

tudi moški zbor Domači zvon pod vodstvom priljubljenega organista Damjana Jejčiča in mladinska folklorna skupina, ki jo vodi naš dolgoletni ministrant Andrej Sinkovič. Medtem ko je zbor zapel bolj trgatvene melodije, je folklorna skupina predvajala venček štajerskih narodnih plesov z dodatkom Poročne koračnice iz Zillertala na Tirolskem. Eni in drugi so doživeli bogat aplavz. Sicer pa je Vinska trgatev potekala po ustaljenem vzorcu s tombolo, plesom ob zvokih kvarteta Veselih fantov, skupnem petju in tekmo z balončki.

V znamenje solidarnosti z lačnimi, bolnimi in revnimi po svetu smo cerkveno nabirko in tretjino dohodkov v dvorani namenili slovenskim misijonarjem na Madagaskarju in misijonski centrali v Aachnu. Vsega skupaj je naneslo blizu 1300 mark.

Močan zamah smrtno kose. — Dopustni meseci so prinesli poleg veselja tudi veliko žalosti. Smrtna kosa je kar štirikrat zamahnila med naše vrste. Takole je izbirala svoje žrtve: Anica Aleš iz Črnuč se je 15. julija vračala z dopusta v domovini. Ni ji bilo več dano, da se vrne na delovno mesto. Na avtocesti pri Augsburgu je pri prometni nesreči izgubila življenje. — Mariborčan Ludvik Lečnik se je 25. avgusta s svojo družino srečno vrnil v Stuttgart, poln doživetij lepih dopustnih dni. Ponoči ga je zadela srčna kap, da se nedeljskega jutra ni več prebudil. — Štajerski rojak Jean Smodej iz Pleidelsheim se z dopusta ni več vrnil. Sredi dopustnega dneva na Krku je izdihnil, prav tako zadet od srčne kapi. — Ludvik Tovornik s Planine pri Sevnici je skozi več let živel in delal v Aalenu. V ponedeljek, 6. avgusta, se mu je usta-

vilo srce. — Vse žrtve so bile še v polnem življenjskem zaletu, polne načrtov in pričakovanj. Njih nenaden odhod naj nam bo v opomin, da življenja ne moremo povsem načrtovati, zato moramo biti vedno pripravljeni na odpoklic. — Vsem sorodnikom pokojnih naše globoko sožalje.

Slovenske maše v novembru: 1. novembra ob 15. uri pri Ave Mariji. Stuttgart: 4., 11. in 18. novembra, ob 16.30 uri; Böblingen: 4. novembra, ob 10. uri; Schwäbisch Gmünd: 11. novembra, ob 9.30 uri; Schorndorf: 18. novembra, ob 8.45; Aalen: 18. novembra, ob 11. uri. Heilbronn: sobota, 24. novembra, ob 17. uri; Oberstenfeld: 25. novembra, ob 9. uri; Esslingen: 25. novembra, ob 16.30 uri.

Sobotna šola v Stuttgartu: 3. in 17. novembra, od 15.—17. ure.

Pouk otrok v Böblingenu: nedelja, 4. novembra, ob 9. uri.

Miklavževanje v Stuttgartu: 9. decembra.

OBERHAUSEN

Najprej naj v našem poročilu izkažemo primeren spomin umrlim članom naše misije. Malokdaj se zgodi tako kot je bilo sedaj, da so v enem tednu ležali trije na parah. V Oberhausnu smo se poslovili od pok. Ivana Anclina iz Butoraja v Beli Krajini. Že pred vojno so bili njegovi starši izseljenci v Franciji, vrnilo se je leta 1941 v domovino, leta 1957 pa spet v Nemčijo. Delal je v rudniku. Zadnja leta je bil upokojenec in bival večinoma spet v Sloveniji. V žalosti so

Po krstu. 15. september je bil zares velik praznik za Šifrerjevo družino.

poleg kave še vsake vrste peciva prav po slovenskem okusu. Slovensko mašo imamo enkrat na dva meseca na četrto soboto v mesecu. Zadnjikrat je bilo to v maju. Julija so bile počitnice in ko smo septembra prišli skupaj, smo si imeli kar veliko povedati. Pobarali smo Jožeta Turka, kako se kaj počuti, ker je poleti srečal Abrahama. Svojo 50-letnico je obhajal doma. Bilo je zares imenitno. Pri njem v Domžalah smo se zbrali znanci iz Švedske ter sorodniki

Na začetku maše sta Andreja in Martina izročili gospodu škofu šopek nageljnove.

in prijatelji iz njegove rodne šentjernejske fare in iz drugih krajev Dolenjske.

V Nybroju imamo vedno gostijo, kadar je tam slovenska maša. Tokrat — peto nedeljo v septembru — smo bili na večerji pri Inodofovih. „Tako porredko je slovenska maša, pa moramo pokazati, da je zaželena in da je vselej praznik, ko jo imamo,“ so kar mimogrede ugotovili.

Ni velik kraj ta Nybro, zato tam tudi ni veliko naših rojakov, a kar jih je, se dobro ujemajo med seboj. Tudi domačine radi pohvalijo, da jih lepo sprejemajo v svojo sredino in prijazni so do njih. Za katoliško mašo, tako švedsko kakor slovensko, jim dajejo na razpolago svojo protestantsko cerkev. Zanimivo je, da so mladinci njihove protestantske župnije pred dvema letoma peli v Kranju v župnijski cerkvi. Za to turnejo so se dogovorili mladi iz Kranja in Nybroja, ko so se seznanili na ekumenskem srečanju mladine v Taizéju.

Zdaj v začetku oktobra jim je cerkveni pevski zbor iz Kranja vrnil obisk. Prišli so z avtobusom, spotoma so nastopali v Nemčiji, 2. oktobra zvečer pa so imeli koncert v cerkvi v Nybroju. Slovenci so bili teh svojih rojakov posebej veseli in nekatere povabili na svoj dom, drugi pa so prenočevali pri družinah švedske župnije, ki se je s tem hotela oddolžiti za gostoljubje, ki so ga bili deležni v Kranju.

Krst. Šifrerjeva v Göteborgu sta dobila prvorojenca. Čeprav ima njun živahni fant komaj pet mesecev, je že pravi korenjak. 15. septembra smo ga krstili

v cerkvi Kristusa Kralja na ime David. Staršema Ani in Francu čestitamo, malemu Davidu pa želimo, da bi zrastel v samozaveznega in zvestega kristjana, staršem v ponos in sebi v blagoslov.

švica

Slovensko romanje v Einsiedeln

Letošnje septembrsko Ognjišče je pod rednim naslovom Zajemi vsak dan prineslo za 23. septembra tole misel: „Ena ura zbranega dela bolj pomaga, da razvname plamenček tvojega veselja do življenja, da premagaš potrnost in da tvoja ladjica spet zapluje kot pa cel mesec topega tuhtanja“ (Benjamin Franklin). Kot naročeno, saj se je navedena misel čudovito ujemala z našo romarsko nedeljo, četrto v septembru.

Ko je delovno in šolsko leto (z začetkom sredi avgusta) že dodobra steklo, smo se številni Slovenci iz Švice že 22-ič podali na naše redno vsakoletno romanje k Mariji v Einsiedeln. Poleg nekaterih Švicarjev se nam je pridružilo še za en avtobus romarjev iz Avstrije ter nekaj iz Nemčije in Slovenije.

Med dopoldanskim spovedovanjem je bila na delu božja odpustčajoča lju-bezen, ko so se ljudje zatekali k zakramentu sprave (spovedi). Romarska slo-

Dekliški zbor Zvonček prepeva na odru v dvorani.

venost je dosegla svoj vrhunec, ko je napočila zgoraj omenjena „ura zbrane-ga dela“, ura evharističnega slavlja, ki ga je ob somaševanju 6 duhovnikov vodil ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas. Gospod škof je v svojem nagovoru med mašo — še zlasti spričo sedanjega novega stanja doma in po svetu — vabil in spodbujal k zvestobi do Boga, do Marije in do lastnih narodnih oz. domovinskih korenin. Nihče namreč ne bo te zvestobe gojil namesto nas.

Svojevrsten čar je celotnemu bogoslužju dajalo zametno petje deklishega zbora Zvonček iz Trsta pod vodstvom g. Antona Bedenciča, narodne noše so barvale slovensko ozračje v cerkvi, ljudskemu petju pa je tudi letos bila za botro s. Avrelija, ki je z nekaj drugimi romarji prišla s sončne strani Alp v Einsiedeln.

Skupna počastitev Marije, zahvala in prošnja k njej se je na koncu maše zčila v mogočno petje lavretanskih litanij s sklepno posvetitvijo Mariji in pesmijo Marija, skoz' življenje.

Okrepčani s kosilom smo se ob 16. uri zbrali v dvorani Dorffzentruma k popoldanskemu programu. Oglasila se je pesem, zapela je harmonika. Z ubranim petjem se je postavil mešani komorni zbor Slovenija iz Züricha, že pri maši nastopajoči dekliski zbor Zvonček, ki je z nekaj zadnjimi pesmimi iz svojega sporeda izvil vso dvorano k navdušenemu sodelovanju, vmes pa je nekaj slovenske prelestnosti s svojimi plesi pokazala oltenska folklorna skupina Encijan. Slišali smo tudi kratek in jednat oris življenja p. Roberta, ki je v začetku letošnjega julija ob svojem zlatem življenjskem jubileju srečal Abrahama. Dobri Bog naj ga še dolgo ohrani čimbolj zdravega, zadovoljnega in srečnega med nami! Iskrena voščila z najboljšimi željami pa tudi vsem drugim 50-letnikom!

Še venček poskočnih so nam zaigrali fantje iz Trsta in med vsem lepim se je časovni klobčič čedalje hitreje odvijal. Bilo se je treba podati na pot domov — v temno in deževno noč, a v srcih je gorela svetla luč upanja in zavesti, da nas je Marija sprejela, nas poslušala in nam govorila, da nas spremlja in varuje ter da nam nikoli ne bo nehala biti dobra nebeska Mati.

Dan osveščanja na Višarjah

Slovinci iz vseh treh Slovenij — izseljenske, zamejske in matične — so se 5. avgusta že drugič srečali na Sv. Višarjah.

To srečanje se je letos odigralo v čisto novih okoliščinah, saj so se ga udeležili tudi demokratično izvoljeni predstavniki Slovenije prof. Lojze Peterle, predsednik slovenske vlade, g. Janez Dular, minister za izseljenstvo, inž. Jože Strgar, ljubljanski župan itd.

Iz Trsta je bil navzoč dr. Ivo Jevnikar, tajnik Ssk, naše politične stranke za slovensko manjšino v Italiji.

Veseli smo bili predstavnikov beneških Slovencev v izseljenstvu predsednika g. F. Clavora in podpredsednika g. G. Crucila iz Čedad.

Sv. Višarje so ne samo lepa, ampak tudi važna točka evropskega sveta, saj se tu srečavajo tri velike narodne skupine, ki Evropo v glavnem sestavljajo. Tu Slovenci utegnemo biti pomembni, nastopamo pred očmi drugih narodov. Ne smemo dovoliti, da bi nas tu izrinili, kot so nas izrinili od Gospe Svete. Sv. Višarje imajo zaradi svoje zgodovine za Slovence velik simboličen pomen. Ni slučajno, da so se v preteklosti poleg romarjev tu zbirali tudi mladi slovenski idealisti in razpravljali o slovenski problematiki. Žabniški rojak, naš mučenik prof. Ehrlich, je rad govoril o višarskem slovenstvu.

Ti razlogi in večletno opazovanje so nam dali misel, da smo na Višarjah kupili lepo zgradbo Hišo srečanja, ki bo služila srečanju in osveščanju naših ljudi in prijateljskim stikom z drugimi narodnostmi.

Čeprav je dosedanja lastnica še v hiši, je Hiša srečanja že začela opravljati svoje osveščevalno poslanstvo. Imeli smo dopoldne dvoje predavanj. Prof. dr. Joško Šavli iz Gorice, ki je napisal že več knjig o izvoru in prvi zgodovini Slovencev, nam je govoril o slovenski državi v Karantaniji, prof. dr. Vincenc Rajšp pa je govoril o vplivu evropske misli na Slovenskem v 19. stoletju.

Ob 13. uri je bila služba božja, ki jo je vodil škof dr. Jenko ob somaševanju prelata Čretnika, g. J. Riharja, vodja Katoliškega središča Slovencev po svetu, p. F. Rupnika, rektorja svetišča, g. C. Turka iz Stuttgarta, g. J. Drolca iz Švedske, dr. St. Janežiča iz Maribora, ki nam je prebral svojo pesem Sprava na Višarjah, ter g. Vinka Žaklja iz Belgije.

Pozdravni nagovor je imel tajnik SSKIE prof. Polde Cverle iz Belgije. Škof Jenko je v svojem nagovoru pozival k zvestobi veri in narodu. Poudaril je življenjsko važnost močnih družin za slovenski narod.

Na koro je lepo prepeval mešani zbor iz Trnovega.

Prošnje so brali udeleženci iz vseh treh Slovenij.

Ob koncu maše je g. V. Žakelj naglasil pomembnost Sv. Višarij in našega Doma srečanja. Oba nas vabita k osveščanju, odgovornosti in evangelijski plemenitosti. Svoje misli je podkrepil z zgledom iz izseljenskega življenja. Priporočil se je za darove v korist Doma srečanja, ki mora biti plačan do konca leta.

Dr. Br. Zorn iz Pariza je v imenu SSKIE novi oblasti v Sloveniji izrazil nekatere želje in predloge: „Naj nas upoštevajo! Piknik, klobase in harmonika ne zadostujejo. Želimo biti soudeleženi pri odločitvah, ki nas zadevajo.“

G. Tone Casar iz Stuttgarta je prebral spomenico, kjer so želje SSKIE podrobno navedene.

Važen del srečanja se je potem skozi več ur odigral na prostem pred Hišo srečanja, kjer so ob prigrizku vse tri Slovenije s predsednikom Peterletom in Trnovčani na čelu veselo prepevali.

Romarji in Višarčani so rekli: Bilo je lepo.

Iskrena hvala vsem, ki so sodelovali.

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini

IZRAZI LEPŠE!

- Zbiranje učencev je prepovedano.
- Zamenjava knjig se ni mogla izvršiti.
- Udeležba prireditve se vsem priporoča.
- Jutri bo slovesno razdeljevanje nagrad.
- Imenovanje novega zastopnika še ni izvršeno.

• NEDOLOČNIKE V OKLEPAJU SPREMENI V OBLIKE, KI MORAJO TAM STATI.

- (Nanesti) kamenje uničuje njive.
- (Prinesti) knjige je že pregledal.
- Vse je bilo (raznesti).
- Imena so (vnesti) v seznam.
- Vedel se je zelo (zanesti).

• BESEDE V OKLEPAJU SPREMENI V PRAVILNO OBLIKO.

- Na trgu prodajajo (oskubsti) kokoši.

- (Skubsti) je kokoš.
- Imel je (ozebsti) roke.
- Prišel je ves (zasopsti).
- Pokazal je (oteči) nogo.

• POPRAVI NAPAKE V NASLEDNJIH STAVKIH.

- Saj to je cel Babilon!
- Vojaki so prinesli bacač.
- Bagerja ni mogel izpeljati iz jarka.
- Otroci so se šli drsat na bajar.
- Zagorele so baklje.

• POPRAVI NAPAKE V NASLEDNJIH STAVKIH.

- Delo je vedno izbegaval.
- Kar po vrsti so iznašali predloge.
- „Prosim, da mi izstavite računi!“
- Dopust smo dobro koristili.
- Dali so se nasamariti.

• SPREMENI GLAGOLNIKE V OSEBNE GLAGOLSKO OBLIKE.

- Nehaj s kričanjem in izzivanjem.
- Upanje na ugodno rešitev prošnje imam še vedno.
- Sosedovo pripovedovanje je bilo zanimivo.
- Odgovoril ji je na vsa vprašanja.
- Imenovanje novega direktorja se še ni izvršilo.

• POIŠČI NAMESTO GERMANIZMOV LEPE SLOVENSKE IZRAZE.

- Postane tema, mrak, dan, večer, noč, rdeč, bled, žalosten, vesel, bolan, krepak, siv, črn, star, mlad, izobražen, bogat, ubog, svetlo, temno, hladno, mraz, oblačno, jasno.

• DODAJ TEM GLAGOLOM NJIHOVE ZNAČILNE GLASOVE, ŠUME ALI ROPOTE.

- Bič, kolo, puška, listje, potok, ogenj, kozarci, veter, vrata, morje, vihar, kladio, vlak, voz, pero, odmev, koraki, lonci.

• ZAMENJAJ GLAGOL Z BOLJŠIM.

- V peči je ogenj.
- Na vrtu so vrtnice in nageljni.
- Za goro je reka.
- Pred hišo so otroci.
- Nad poljem je škranček.

• POPRAVI NAPAKE.

- Koprnenje po sreči jo je gnalo v svet.
- V dolini je bilo slišati močno brnjenje tankov.
- Oskubljene kokoši so dražje.
- Marsikatera razvada je prinešena iz tujine.
- Pobrli so raztrešeno zrnje.

• UPORABI TE-LE PRISLOVE V STAVKIH.

- Počasi, predvsem, obenem, dočela, hkrati, povečini.

• UPORABI TE-LE BESEDE V STAVKIH.

- Za to, zato, na to, nato, za nič, zanič, po tem, potem, po zimi, pozimi, z doma, zdoma, po noči, ponoči, po ceni, poceni, po godu, pogodou, po večini, povečini, za časa, začasa, na poti, napoti, na glas, naglas, ta

Franc Saleški Finžgar (1871-1962)

je bil doma v Doslovčah blizu Vrbe. Po poklicu je bil duhovnik, največ je živel v Ljubljani.

Finžgar je pisal povesti iz vaškega življenja v klenem jeziku in slogu (Dekla Ančka, Strici) in podobe iz prve svetovne vojne (Prerokovana). Sem spadajo tudi njegove ljudske igre Divji lovec, Veriga, drama Razvalina življenja in zgodovinska igra Naša kri. Odličen je njegov krajši spis Na petelina.

Pomembno je Finžgarjevo pisanje za mladino: zgodovinski roman Pod svobodnim soncem,

Študent naj bo, Gospod Hudournik, črtice iz mladih dni in Iveri. Zanimiva je njegova avtobiografija Leta mojega popotovanja.

čas, tačas, na mesto, namesto, čim bolj, čimbolj, pred vsem, predvsem.

● POSTAVI PRAVILNE SLOVENSKE IZRAZE ZA TE-LE POJME.

— Danes zjutraj, danes ponoči, včeraj ponoči, danes zvečer.

● DOLOČI PRIDEVNIKE IN PRISLOVE.

— Drago je to drago blago drago plačal.
— Bilo je uspešno leto, ker je razred uspešno izdelal.

REŠITVE NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● PRAVILNA OBLIKA PRIDEVNIKA:

Na dvorišču je stal znani mali avto. V hišo je vstopil stari mož, ki smo ga bili srečali v gozdu. Sestra je oblekla rdeči plašč, o katerem smo prej govorili. Teta je postavila na mizo mrzel čaj. Na poti nas je dohitel debeli sosed.

● PRAVILNA OBLIKA SAMOSTALNIKOV:

S stricem je odšlo iz hiše tudi veselje. Pametno se je pred bojem spovedati. Nadenj je šel z nožem. Krpan je šel po svetu s košem. Otrok se je igral s pajacom.

● PRAVA OBLIKA SAMOSTALNIKOV:

Koliko dekel se je že zvrstilo pri sosedovih! V pristanišču je danes mnogo ladij. V nekdanih hišah je bilo navadno več kamer. Mornar je obiskal vrsto tujih zemelj. Brez mnogih sumenij ni mogla živeti.

● **PREDPRETEKLI ČAS:** Ste se bili prikupili — je bil kupil — smo bili rekli — je bil uničil — je bil naročil.

● **VELELNI NAKLON:** Postrezi gostu. Reci mu lepo besedo. Steci po zdravniku. Lezi. Specij kruh.

● **NAKLONI:** Zapri — velelni; naj se podere — žlelni; ko bi ne imela, bi bila — pogojni; se igrajo — povedni; ko bi ne bilo, bi bile — pogojni.

● **PASIVNI GLAGOLI V AKTIVNE:** Zakone, ki jih je vlada predložila, je skupščina sprejela. Otok obdaja morje. Uničila ga je lastna neumnost. Slabo vidim. Do vasi pridemo v eni uri.

● **STAVČNE DVOJICE:** Ne maram žet = ne maram iti žet. Ne maram žeti =

— Šla je skozi tiho goščavo. Stopala je čisto tiho.
— Vihar je močno tulil. Močno neurje je trajalo ves dan.
— To lepo pesem ste mi pa res lepo zapeli.

● POPRAVI NAPAKE.

— Ta spis je daleko najboljši.
— To ti enostavno prepovem.
— Istotam boste našli tudi Janeza.
— Še zdaleka ni dobro.
— Vrata se odpirajo na vznožje.

nočem žeti. — Ne pustim te na cesto kričat = ne pustim te, da bi šel na cesto kričat. — Ne pustim te na cesti kričati = ne pustim te, da bi na cesti kričal. — Kdo ti brani pet pri zboru = kdo ti brani hoditi pet k zboru? Kdo ti brani peti pri zboru = kdo ti brani, da bi pel pri zboru? — Nameraval je v mesto usnje kupovat = nameraval je iti v mesto usnje kupovati. Nameraval je v mestu usnje kupovati = nameraval je v mestu kupovati usnje. — Dal je sina učiti se dimnikarske obrti = sina je poslal učiti se dimnikarske obrti. Dal je zidati garažo. Najel je zidarja, da mu bo sezidal garažo.

● **ODVISNI STAVEK:** Zdravnik je prišel, da bi ranjencem obvezal rane. Delavci so odšli, da bi sušili seno. Otroci odhajajo, da bodo letovali na Gorenjskem. Ne silim te, da bi šel gobe nabirati. Pridi, da se greva na Savo kopat.

● **NEDOLOČNIK ALI NAMENILNIK:** Pozabil sem oddati pismo na pošto. Sinu moram kupiti nove čevlje. Večkrat hodim ogledovat kravate po izložbah. Ne morem se odločiti za pravi vzorec. Odpravili smo se v gozd nabirati borovnice.

● **DELEŽNIKI NA -E:** Stojte sem ga pričakal. Čakaje je prebral roman. Prepevaje so šli skozi gozd. Ne oziraje se ne na levo ne na desno je šel mimo ljudi. Pijanec je priklovratil domov opotekaje se. Ropotaje je stopil v hišo. Žena ga je godrnjaje sprejela.

● **DELEŽNIKI NA -T ALI -N:** Zaklenjen, razbit, ulit, odkrit, usmiljen, naspan.

izražajmo se lepo!

Če si rekel a, reci tudi b. = Nadaljuj, povej vse.

o

Toliko politične abecede bi že moral znati! = Toliko začetnega, osnovnega znanja bi že moral imeti! Spoznava abecedo medicine.

o

Srečal je Abrahama. = Dočakal je petdeset let. — Drage mu kolegu, ki je te dni srečal Abrahama, kličemo: še na mnoga leta! (Podoba je vzeta iz svetega pisma. Ko je Jezus rekel, da je on prej, kot je bil Abraham, so mu Judje ugovarjali: „Še petdeset let nimaš, pa si Abrahama videl?“)

o

Je že v Abrahamovem naročju. = Je že na onem svetu.

o

Ne razumem njegove abrakadabre. = Ne razumem njegove nerazumljive besede, njegovega nejasnega izražanja. (Abrakadabra je magična beseda, zapisana navadno na amuletu, to je predmetu, običajno obesku, ki se mu pripisuje čarovna moč.)

o

Doma je bil pravi absolutist. = Bil je oblasten, samovoljen človek.

o

Ačih, ačih! je kihal. = Ačih posnema glas pri kihanju.

o

Bil je v Adamovem kostumu. = Bil je gol, nag. — Tudi on je Adamov sin. = Tudi on je navaden človek z vsemi slabostmi.

o

Adijo, bratec, takih lenob ne potrebujemo! Zameriš se mu in potem adijo služba. — Ameriki je rekel za zmerom adijo. = Jo je zapustil. — Izplačlaš ga in adijo. = Si se ga znebil.

družinski kotichek

pridni otroci

Pridni otroci so zelo prijetni. So dobrovoljni; če niso vprašani, ne govorijo; vlijudno pozdravljajo; ubogajo na prvo besedo — skratka, lahko greš z njimi med ljudi. „Takah otrok na žalost nimamo,“ boste dejali. „Naši so ravno nekaj nasprotnega.“

Ali moramo res stremeti za tem, da bi imeli pridne otroke? Ali naj naš otrok ne postane v prvi vrsti pameten, dober človek? Sposoben za pravo, dobro, pošteno vedenje, ki se ujema s krščansko vrednostno lestvico, ki ustreza krščanemu človeku?

O krščanski npravnosti govorimo takrat, ko vzame nekdo za vzor svojega ravnanja Jezusa Kristusa, ko jemlje merila za svoje življenje in mišljenje, govorjenje in ravnanje iz evangelija. Vprašanje, ki se nam pri tem postavlja, je: Kako bi mi svoje otroke navajali k

temu? Ali naj otroke silimo, da v skladu z evangelijem popuste v sporu, se umaknejo, upognejo, da rajši — kot pravi evangelij — nastavijo še drugo lice, namesto da bi se bojevali? Ali naj otrokom čimprej predložimo samoodpoved, samopremagovanje? Ne, to gotovo ne!

Sprejeti Kristusa za merilo svojega življenja je daljni, končni cilj. Krščeni se mora vse življenje truditi, da se mu približuje. Kristus ostane ideal, vrh, ki ga moramo vsak dan znova „osvajati“.

Prvi korak v to smer naredimo, če svojega otroka sprejmemo takega, kakršen je, mu pritrdimo, mu pripravimo mesto — ne le za igro in spanje, ampak mesto v svojem srcu. S tem mu pomagamo, da sam sebe lahko potrdi. Otroci, ki se mora počutiti kot nerodnej, zlobnej, ki je bolj v napotje, kot da bi bil sprejet, teži k temu, da bo drugim dajal prav, da se bo na zunaj brez pritoževanja umaknil in se opravičeval

za svojo navzočnost. Nikoli ne tvega, da bi zase zahteval življenjski prostor, ker se nima za dovolj „vrednega“, saj nikoli ni smel doživeti, da bi bil sprejet kot nekaj vrednega. Obenem pa mu je pri srcu strašno hudo, ko vidi, da se drugi igraje in samo po sebi umevno rinejo v ospredje, tudi na njegov račun. To vzbuja v njem močne napadalne občutke, ki pa jih večinoma prikriva. Tak človek stežka postane sposoben za zdravo samoodpoved, za pristno požrtvovalnost. Vsakdo se lahko le toliko razdaja drugim, kolikor sam sebe obvlada.

Ne smemo misliti, da človek ravna krščansko, če se stalno umika v ozadje in se pusti izkoriščati. Pogostokrat se to dogaja iz slabosti, bojazljivosti.

slovenske radijske oddaje

- **Köln**
vsak dan
16.15—16.30
na frekvencah 31, 41, 49 m
ter 6140, 7130 in 9770 kHz
v nedeljo dopoldne še
9.30—10.20
na frekvencah 41, 49 m ter
5995, 6130 in 7130 kHz
- **London**
vsak dan
12.00—12.15 na frekvencah
9.61, 11.78, 15.235 MHz
ter 31.22, 25.47 in 16.69 m
v nedeljo dopoldne
11.30—12.15 na istih frekvencah
vsak večer
18.30—19.00 na frekvencah
6.05, 9.77, 11.78, 15.315 MHz ter 49.59, 30.71, 25.47 in 19.59 m
- **Vatikan**
vsak dan
18.45—19.00 na frekvencah
41 in 49 m ter 1530 kHz
ponovitve naslednje jutro
4.45—5.00 na istih frekvencah.

moja mama

Dopolnjeno je.

Matere nimam več. Odšla je gledat Bivanje samo. Tako čutim jaz. Zanj je to bil preprosto — Bog. Vedno ga je iskala. Najbolj ga je našla v svojih otrocih. Pet-najstjim je dala življenje, trinajst nas je še.

Usahnil je vir mnogega življenja. Koliko spominov me veže nanjo! Kako hudo mi je za vse, s čimer sem jo kdaj prizadel.

Nocoj smo združeni — zadnjič ob njej: oni v Argentini, v Braziliji,

mi v Sloveniji, v Afriki, v Arabiji, v ZDA, v Rimu.

Osrečujoča zavest: vsak dan nekdo na svetu čuti do mene po materinsko, moli zame. Dokler smo jo imeli, smo imeli svoj dom.

Polnoč je. Moja mama leži na odru. Jutri bodo vrnili zemlji prah, ki je vdihnil življenje mojemu prahu.

A nisem žalosten. Skozi solze mi sveti luč. Moja mama je odšla v Korenino vsega.

Hvaljen bodi Bog.

Miha Žužek

(Vzvalovana bit)

Vrenje v slovenskem kotlu

(nadaljevanje s 13. strani)

TO generala Hočevarja in imenoval za začasnega poveljnika rezervnega majorja Janeza Slaparja. Zatem je odstavil tudi vse poveljnike posameznih enot TO, razen vojaških častnikov, in jih nadomestil s civilisti.

V noči na petek, 5. septembra, proti polnoči je 16 vojaških policajev vdrla v stavbo TO na Prežihovi ulici v Ljubljani in jo zasedlo. Odpora ni bilo. Takoj so izklopili vse telefone, tako da so slovenski politiki zvedeli za dogodek šele v petek zjutraj.

Iz uradnih krogov je prišlo pojasnilo, da je JLA v bistvu le „zavarovala objekt“, novi republiški štab TO Slovenije pa deluje običajno naprej v stavbi republiškega sekretariata za ljudsko obrambo.

Predsedstvo Republike Slovenije je poslalo predsedstvu v Beograd posebno pismo, v katerem je med drugim rečeno, da pomeni vojaški poseg v štab TO nevarno provokacijo in protizakonito poseganje v republiške pristojnosti. Zahtevalo je tudi, da se vojaški nemudoma umaknejo iz zgradbe, ki je slovenska last.

manipulacija

Učitelj je potrpežljivo poslušal neko ženo, ki se je pritoževala čez svojega moža.

Nazadnje je rekel: „Vajin zakon bi bil srečnejši, draga moja, če bi bila ti boljša zakonska žena.“

„In kako bi lahko bila?“

„Tako, da bi opustila svoje prizadevanje narediti ga za boljšega zakonskega moža.“

Kaj smo leta 1970 mislili in govorili o narodni spravi

(Dva odstavka iz govora, ki ga je imel prelat Čretnik 15. 8. 1970 na Višarjah ob 25-letnici nove maše g. Vinka Žaklja).

„Pred 25 leti, ko so se odigrali ne samo najbolj tragični, najbolj usodni dogodki naše dobe, temveč tudi najbolj junaški trenutki v zgodovini našega naroda, dogodki, ki jih bodo naši sodobniki in naši zanamci pravilno sodili in cenili šele, ko bo raz oči padla mrena sovraštva in zaslepljenosti ter mrena bedaste in lažnjive propagande, pred 25 leti si na Vetrinjskem polju med tisoči in tisoči, ki jih je Bog izbral, da bodo kmalu po tvoji maši z daritvijo svojega življenja v danes skoro nerazumljivih okoliščinah v Teharjih in v kočevskih breznihi potrdili svojo zvestobo Kristusu, obenem pa doprinesli neizpodbiten dokaz, da je bila njihova borba ne izdajstvo, temveč najbolj junaška in najbolj nesebična borba za svobodo vesti in za pravo na-

rodno svobodo, ker je bila borba za svobodo in ne borba za oblast.

Med tisoči in tisoči, katere še danes pokriva kamenje in goščevje, pa seveda uradni molk, si med tisoči in tisoči, med katerimi so trije tvoji bratje: Franc, Stanko, Janko, tvoja sestra Anica in tvoj svak Franc, si med tisoči in tisoči, ki so z življenjem potrdili svojo zvestobo Kristusu in narodu, daroval prvo svojo sveto mašo.

...

Bomo molili za tvoje vernike širom po Belgiji in Holandiji, molili za naše izseljence in za ves naš narod, da bomo vsi Slovenci v resnici in ljubezni, pokrepljeni in očiščeni z žrtvami, ki so bile v brezmejnem trpljenju doprinesene na eni in na drugi strani, znali v obojestranskem javnem priznanju žrtev z ene in druge strani, znali v medsebojnem spoštovanju, ki bo sad našega skupnega trpljenja in naših skupnih težej, hoditi tudi skupno pot . . .“

DOPOLNITEV SLOVENSKE USTAVE

28. septembra je slovenska skupščina sprejela ustavni zakon, po katerem je predsedstvo Slovenije poveljnik teritorialne obrambe v Sloveniji v miru in v izrednih razmerah.

Skupščina pa ni sprejela drugega zakona, po katerem ne bi smela prehajati družbenega podjetja prek notranjih delnic v last tistih, ki jih sedaj vodijo. S tem se razprodaja družbenega premoženja nadaljuje, Slovenija pa postaja še bolj siromašna.

Predsednik skupščine Bučar je opoziciji očital, da se je najbolj uprla zakonu o sredstvih javnega obveščanja in temu zakonu, po katerem se družbena lastnina ne bi smela prodajati, saj imajo korist od razprodaje predvsem direktorji, ki so še povečini iz prejšnjih časov: z izgubo denarja bi izgubili možnost pritiskov na družbena dogajanja.

oglasi

● V Špitaliču pri Kamniku, 44 km vzhodno od Ljubljane, **PRODAMO** starejšo hišo, bivšo mežnarijo, s pripadajočim zemljiščem. Stavba stoji ob glavni cesti. Cena 40.000 mark. — Informacije pri Hribar, tel. 061 847-135 — YU.

● **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem dreveredu Corso Italia, vas pričakujemo v **PALACE HOTELU**, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatiza-

cija). Zeto ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81/82 166, telex 461154 PAL GO I.

● Dragi rojaki! Za Vašo **SELITEV** v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. **HORŽEN**, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari **RADIOAPARATI**, **AVTORADIO Hi-Fi**. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

V svoji knjižnici morate imeti:

STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM 1941—1945 (Stane Kos)

To je doslej najbolj uspeli poskus nepristranskega prikaza dogajanja v Sloveniji v prvem delu vojne. Prvi dve poglavji prikazujeta predvojno politično dogajanje v Jugoslaviji oziroma idejno dogajanje v Sloveniji, kar oboje je treba poznati za razumevanje medvojnih dogodkov.

Naročite na naslov: **MOHORJEVA KNJIGARNA**, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec.

preberite!

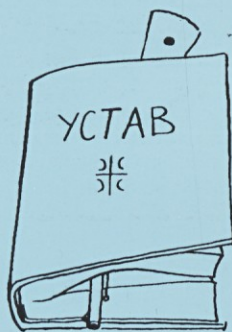
PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

**pošten
smeh
je več
vreden
kot
dva joka**

Srbska ustava

**KER SO JURIŠALI NA NE-
BO, SMO PRISTALI V PEKLU.**

Vlade v senci ne bo mogoče
kritizirati, saj ne bo imela
sence.

**VČASIH SO NA MIKLAVŽE-
VEM SEMNJU PRODAJALI
RDEČE IN ČRNE PARKELJ-
ČKE. NAŠ CIRL ZLOBEC LAH-
KO BOGA HVALI ZA SVOJ PRI-
IMEK: SAJ JE BIL PREJ
RDEČ, ZDAJ JE PA LAHKO
ČRN.**

Liberalci okoli Mladine mis-
lijo, da je demokracija demo-
nocracija.

**PARTIJCI SO ŠLI V ZAČET-
KU VOJNE V PODZEMLJE,
MED VOJNO IN NA KONCU
VOJNE SO PA TJA POSPRAVI-
LI SVOJE NASPROTNIKE.**

V spominskem članku za nekim
pokojnim je bilo zapisano: „Zanj je
bila smrt pomembna prelomnica v
življenju.“

o

„Opazil sem, da moje rjave krave
pojedó več kot bele.“

„Kako si to razlagaš?“

„Ne vem, kako naj bi si. Slutim
pa, da je to zato tako, ker imam rja-
vih krav več kot belih.“

o

„Vprašaj me, kako sem kaj!“

„Kako si kaj?“

„Ne sprašuj!“

o

„Ali si že bil v Pekingu?“

„Še ne.“

„Potem pa gotovo poznaš Kala-
na, ki tudi še ni bil tam.“

o

„Ali bi radi sobo s kopalnico ali
s prho?“

„Kakšna je pa razlika?“

„Pri prhi je treba stati.“

o

Obiskovalec pri zelo obvezanem
bolniku v bolnišnici:

„In kaj je bilo potem, ko si mu
rekel 'idiot'?“

o

V šoli.

„Kaj misliš, Tonček, kakšen bi bil
ti, ko bi postali naenkrat vsi dobri
ljudje beli, vsi slabi pa črni?“

„Mislim, da bi bil šekast.“

o

Zakonca.

„Žena, ali se spomniš, ko sem ti
pred nekaj dnevi pravil, da sem
zgubil uro?“

„Se.“

„Danes zjutraj pa porinem roko
v žep delovnih hlač in kaj misliš, da
sem našel v njem?“

„Uro.“

„Ne, ampak luknjo, skozi katero
je padla.“

o

Dva ježa se srečata.

„Ločujem se.“

„Zakaj pa?“

„Žena me kar naprej zbada.“

o

Prijatelja srečata lepo dekle.

„Tale je pa res lepa!“

„Pa tudi inteligentna.“

„Kako pa to veš?“

„Zadnjič sem jo samo bolj pozor-
no pogledal, pa me je že klofnila.“

o

„Oni dan sem srečal Blaža in ga
prosil, naj mi posodi stotaka, pa mi
ga ni hotel posoditi. Ali ni lump?“

„Oprosti, ampak jaz sem tudi
lump.“

o

Fantek je jokál pri avtobusni po-
staji. Voznik avtobusa ga je vpra-
šal, zakaj joče. Povedal mu je, da
zato, ker je izgubil sto dinarjev, ki
jih je imel za avtobus.

„Ne joči! Kar v avtobus stopi, te
bom peljal zastónj.“

Fantek se je res nekaj časa pe-
ljal, potem je pa začel spet jokati.

„Zakaj pa zdaj jočeš?“ ga je
vprašal šofer.

„Zato, ker mi mama ne bo verje-
la, da sem se pripeljal domov z av-
tobusom, ker nimam drobiža, ki bi
mi ga morali vi od sto dinarjev vrni-
ti.“

„Škoda, da nima človek danes za nobeno stvar več časa!“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 071-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Znidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Ludvik Počivavšek, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

(Tel. 0 72 29 / 88 3 56 - 3, samo ob petkih popoldne in ob sobotah).

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9-11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9-11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Herrengasse 6, A-6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 23 1 00 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, Châtelineau, 6070 Châtelet (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Pils, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62, tel. 030 - 788 19 24.

Slovenska katoliška misija, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,
tel. 030 / 784 50 66.

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -
64 09 76).

Martin Mlakar, Moltkestraße 119-121, 5000 Köln 1. (Tel. 0221 - 52 37 77).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Bogdan Saksida, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Stanko Gajšek, 8070 Ingolstadt, Feldkirchnerstr. 81. (Tel. 0841 - 59 0 76).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.
(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,
8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:
040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).